



# SPRAWOZDANIE

## Z REALIZACJI PLANU DZIAŁANIA

2  
0

1  
9



# **SPRAWOZDANIE**

**Z REALIZACJI PLANU DZIAŁANIA**

**2**

**0**

**1**

**9**

# SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                                                                                                                         |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. List Dyrektora .....</b>                                                                                                                                                                                                          | <b>9</b>  |
| <b>2. Działalność akredytacyjna .....</b>                                                                                                                                                                                               | <b>11</b> |
| 2.1. Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej na nowe obszary .....                                                                                                                                                             | 12        |
| 2.2. Harmonizacja wymagań akredytacyjnych oraz nowelizacje polityk i procedur<br>akredytacji w obszarach regulowanych i dobrowolnych .....                                                                                              | 13        |
| 2.2.1. Zmiana wymagań akredytacyjnych .....                                                                                                                                                                                             | 13        |
| 2.2.2. Wdrożenie dokumentów EA, IAF, ILAC .....                                                                                                                                                                                         | 14        |
| 2.3. Ocena spełnienia przez jednostki oceniające zgodność znowelizowanych wymagań akredytacyjnych.....                                                                                                                                  | 15        |
| 2.4. Aktualizacja polityk ogólnych i procedur akredytacji jednostek oceniających zgodność .....                                                                                                                                         | 15        |
| 2.5. Udzielanie akredytacji nowym podmiotom, sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami<br>oraz zmiany w zakresie udzielonych akredytacji zgodnie z wnioskami podmiotów .....                                                    | 16        |
| <b>3. Działalność informacyjno-promocyjna i szkoleniowa .....</b>                                                                                                                                                                       | <b>18</b> |
| 3.1. Poszerzenie wiedzy klientów, stron zainteresowanych i ogółu społeczeństwa<br>w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych<br>kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie .....            | 18        |
| 3.2. Wzmocnienie zaufania do akredytacji jako narzędzia potwierdzającego kompetencje jednostek<br>oceniających zgodność oraz podniesienie świadomości na temat roli i znaczenia akredytacji.....                                        | 20        |
| <b>4. Współpraca międzynarodowa .....</b>                                                                                                                                                                                               | <b>26</b> |
| 4.1. Aktywny udział w tworzeniu europejskiego i międzynarodowego systemu akredytacji,<br>w tym w wielostronnych porozumieniach o wzajemnym uznawaniu .....                                                                              | 26        |
| 4.2. Współpraca bilateralna z zagranicznymi jednostkami akredytującymi<br>oraz współpraca w ramach polityki transgranicznej .....                                                                                                       | 28        |
| <b>5. Doskonalenie działalności.....</b>                                                                                                                                                                                                | <b>29</b> |
| 5.1. Zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej, zgodnie z wdrożonym systemem zarządzania<br>wg PN-EN ISO/IEC 17011, systemem zarządzania działaniami antykorupcyjnymi oraz systemem zarządzania<br>bezpieczeństwem informacji..... | 29        |
| 5.2. Wdrożenie znowelizowanych wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011: 2018-02<br>w obszarze realizacji przez PCA procesów akredytacji i nadzoru .....                                                                                       | 33        |
| 5.3. Projekt e-Akredytacja - realizacja projektu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa<br>– Działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych .....                                                                  | 33        |
| 5.4. Zapewnienie przychodów w wysokości umożliwiającej ciągłość działania PCA<br>oraz zachowanie zasady non profit .....                                                                                                                | 34        |
| <b>6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa .....</b>                                                                                                                                                                              | <b>35</b> |

# **SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PLANU DZIAŁANIA ZA 2019 ROK**

## **POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI**

**PCA działa zgodnie z Ustawą z dnia 13.04.2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku  
(tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 544):**

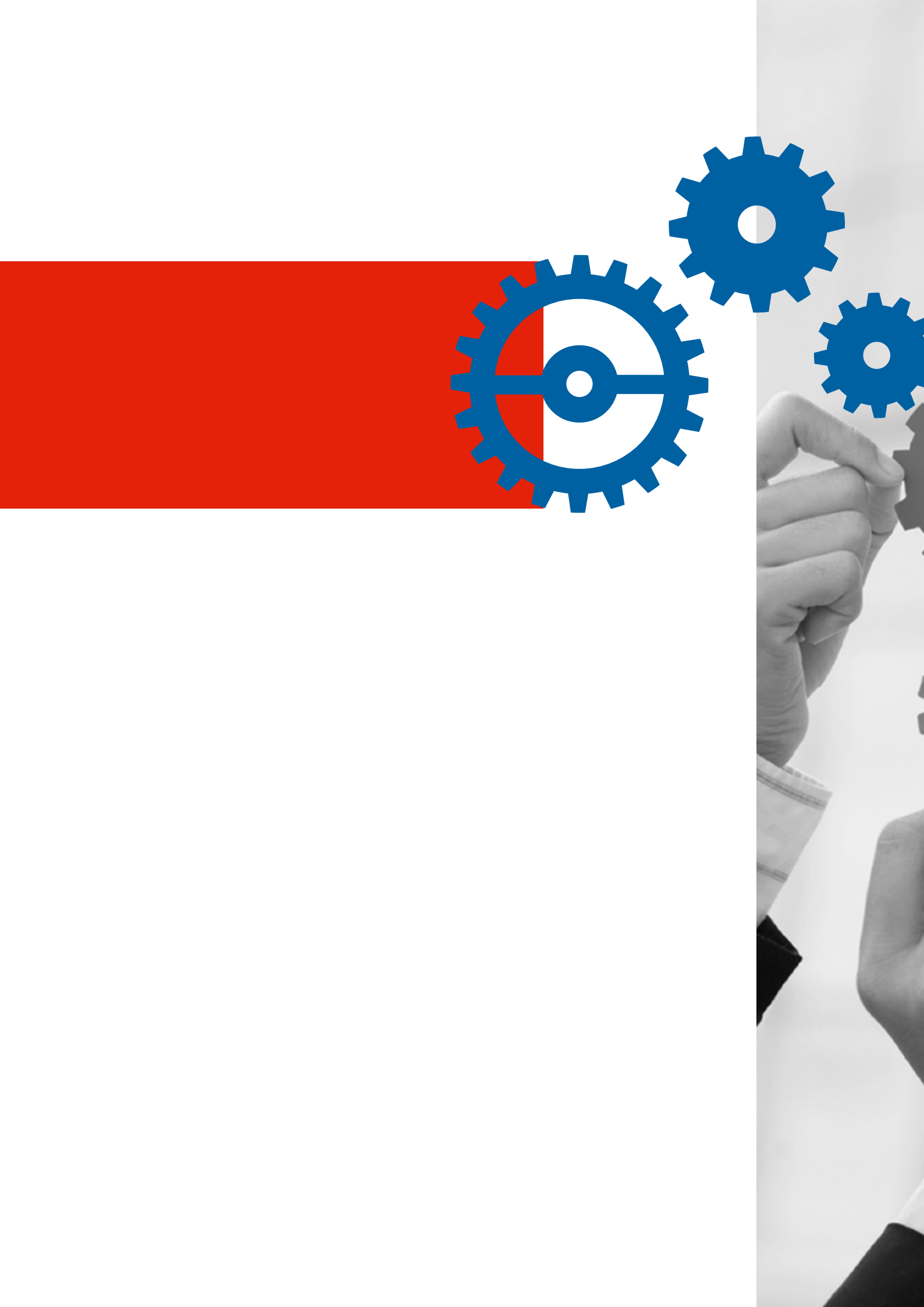
### **Rozdział 6**

#### **Art. 38**

1. Polskie Centrum Akredytacji, zwane dalej „Centrum”, jest krajową jednostką akredytującą.
2. Centrum jest państwową osobą prawną.
3. Nadzór nad Centrum sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki, zwany dalej „Ministrem”.
4. Centrum działa na podstawie ustawy oraz statutu.
5. Minister, w drodze zarządzenia, nadaje Centrum statut, określając w szczególności strukturę organizacyjną Centrum.
6. Centrum jest uprawnione do używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

#### **Art. 39**

1. Do zakresu działania Centrum należy:
  - 1) akredytowanie jednostek oceniających zgodność,
  - 2) sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, w zakresie spełniania przez nie wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 4 i art. 24 ust. 3,
  - 3) prowadzenie wykazu akredytowanych jednostek oceniających zgodność,
  - 4) prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia akredytacji, w tym organizowanie szkoleń i prowadzenie działalności wydawniczej, przy czym działania te nie mogą mieć charakteru komercyjnych usług doradczych,
  - 5) współpraca międzynarodowa w zakresie akredytacji, w szczególności w ramach członkostwa w jednostce, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.
2. Centrum może zawierać z zagranicznymi jednostkami akredytującymi porozumienia o wzajemnym uznawaniu kompetencji akredytowanych jednostek oceniających zgodność.





# WIZJA, MISJA I PRIORYTETY STRATEGICZNE

## **WIZJA** – kim chcemy być, jakie mamy aspiracje?

Polskie Centrum Akredytacji dąży do prowadzenia działalności akredytacyjnej:

- w sposób kompetentny, bezstronny, etyczny i wiarygodny,
- opierając się na wiedzy i doświadczeniu odpowiednio zmotywowanego personelu oraz angażując zewnętrznych ekspertów o specjalistycznej wiedzy,
- zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi wymaganiami,
- uwzględniając bieżący kontekst organizacji i oczekiwania stron zainteresowanych.

## **MISJA** – do czego zostaliśmy powołani?

Misją Polskiego Centrum Akredytacji jest działanie na rzecz rozwoju gospodarczego kraju poprzez usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów publicznych, takich jak zdrowie i bezpieczeństwo, ochrona środowiska i bezpieczeństwo publiczne.

Kluczowym celem funkcjonowania Polskiego Centrum Akredytacji jest prowadzenie działalności akredytacyjnej. Jako krajowa jednostka akredytująca dostarczamy wszystkim stronom zainteresowanym zaufania do wyników oceny zgodności uzyskiwanych przez akredytowane podmioty.

## **PRIORYTETY STRATEGICZNE**

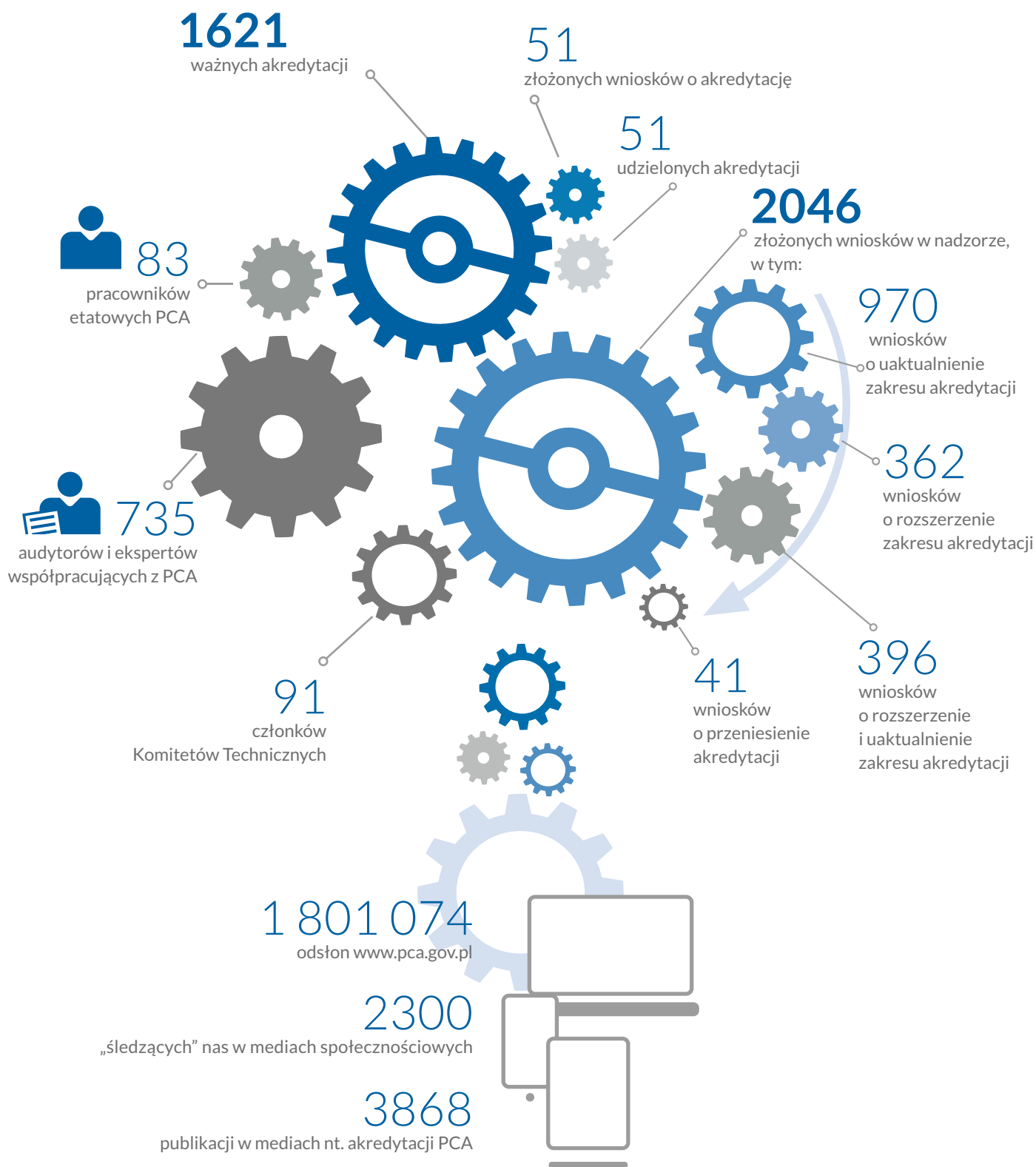
1. Zrównoważony rozwój działalności akredytacyjnej oraz harmonizacja usług świadczonych przez akredytowane jednostki oceniające zgodność.
2. Wspieranie organów administracji publicznej i innych stron zainteresowanych w zapewnieniu efektywnych usług w zakresie oceny zgodności.
3. Aktywny udział w pracach organizacji międzynarodowych związanych z akredytacją oraz utrzymanie porozumień o wzajemnym uznawaniu (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA).
4. Dysponowanie personelem o specjalistycznej wiedzy oraz działanie na rzecz rozwoju ich kompetencji.
5. Promowanie akredytowanych usług w zakresie oceny zgodności i ich uznawania na bazie porozumień o wzajemnym uznawaniu MLA.
6. Przejrzystość procedur oraz stałe doskonalenie jakości świadczonych usług.
7. Poufność wyników ocen i bezpieczeństwo informacji dostarczanych przez oceniane jednostki oceniające zgodność.

### **ODNIESIENIE DO DOKUMENTÓW O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM**

Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju – zmniejszenie uciążliwości kontroli.  
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” – Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy.  
Plan działalności Ministra Przedsiębiorczości i Technologii na 2019 r. (cel B1).

# PCA W LICZBACH

Stan na 31 grudnia 2019 r.





# 1. LIST DYREKTORA

Szanowni Państwo,

to był kolejny bardzo pracowity rok dla Polskiego Centrum Akredytacji, a coroczne **Sprawozdanie z realizacji planu działania PCA** stanowi doskonałą okazję do zaprezentowania wszystkich najważniejszych obszarów naszej działalności przez pryzmat konkretnych rezultatów i wymiernych korzyści społecznych, jakich dostarcza skutecznie funkcjonujący system akredytacji.

Ciągłe doskonalenie tego systemu, harmonizacja polskich i międzynarodowych przepisów w zakresie oceny zgodności, a także konsekwentne budowanie zaufania do akredytacji jako najlepszej metody potwierdzania wiarygodności wyników badań, wzorcowań, inspekcji, certyfikowanych usług, wyrobów, kwalifikacji certyfikowanych osób i certyfikowanych systemów zarządzania – to nasze cele strategiczne.

Misją PCA jest bowiem wspieranie rozwoju gospodarczego Polski i ochrona interesów publicznych, w szczególności – zdrowia i bezpieczeństwa ludzi. Jestem dumna, że PCA ma swój także istotny wkład, a w konsekwencji wpływ na poprawę jakości życia Polaków.

Dynamika zmian cywilizacyjnych, zwłaszcza w zakresie nowych technologii, wymaga od całego systemu akredytacji i wszystkich jego uczestników wyjątkowego zaangażowania. Przemysł 4.0, czyli czwarta rewolucja przemysłowa, niesie za sobą zmiany społeczne, przemysłowe i technologiczne wywołane cyfrową transformacją przemysłu. Pomimo tego zmieniającego się otoczenia zapewnienie konsumentom odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa w ramach zrównoważonego rozwoju pozostaje niezmiennie. A co za tym idzie, jednostki oceniające zgodność stoją przed wyzwaniem dostosowania swoich metod do specyfiki nowych technologii, co z kolei powoduje konieczność zbudowania nowych kompetencji jednostki akredytującej. Aktualnie zbieramy pierwsze doświadczenia w ocenie kompetencji i pracujemy nad dostosowaniem naszej oferty akredytacyjnej w obszarach takich jak: cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo informacji, statki powietrzne, sztuczna inteligencja, blockchain i wirtualna rzeczywistość.

Podążając tym tropem, w 2020 r. zamierzamy zorganizować konferencję „Akredytacja 4.0 wsparciem rewolucji przemysłowej”, podczas której przedstawimy możliwości wykorzystania akredytowanej oceny zgodności w celu zapewnienia zaufania do obszarów oceny zgodności pojawiających się w związku z nowymi cyfrowymi technologiami.

W 2019 r. obserwowaliśmy dalszy rozwój zainteresowania działalnością akredytacyjną PCA. Oprócz realizacji zadań z harmonogramu nadzoru obsłużyliśmy dodatkowo ponad 1600 wniosków o zmiany w zakresach akredytacji, co oznacza, że średnio każdy z akredytowanych podmiotów zawnioskował o zmiany w swoim zakresie funkcjonowania.

Miniony rok był kluczowy dla wdrożenia w laboratoriach nowego wydania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, a listopad 2019 r. rozpoczął ostatni etap 3-letniego okresu przejściowego. Warto podkreślić, że norma ta dotyczy prawie 1,5 tys. polskich laboratoriów badawczych i wzorcujących, które na co dzień świadczą usługi w niemal wszystkich obszarach gospodarki i naszego życia.

Innym priorytetem, na którym skupiły się w minionym roku nasze działania, było dostosowanie funkcjonowania PCA do wymagań nowego wydania normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02. Najistotniejsze zmiany dotyczyły wdrożenia nowej filozofii w podejściu do przeprowadzania ocen w oparciu o ryzyka związane z funkcjonowaniem akredytowanych jednostek oceniających zgodność oraz wpływem, jaki ich działalność ma na obszar, w którym świadczą usługi. Wyzwaniem było opracowanie spójnej metodologii identyfikacji i oceny ryzyk, a następnie dokonanie zmian we wszystkich politykach, procedurach i programach akredytacji. Aby wdrożyć te zmiany, rozpoczęliśmy procesy wieloetapowych szkoleń personelu stałego i zewnętrznego. Weryfikacja podjętych przez nas działań i ocena poziomu harmonizacji audytorów nastąpi w maju 2020 r. podczas ewaluacji European co-operation for Accreditation.

Aby ułatwić naszym Klientom dostęp do szerokiego wachlarza usług, które oferujemy w zakresie akredytacji, w ub. roku zakończyliśmy prace związane z realizacją projektu „e-Akredytacja – platforma obsługi i zarządzania e-usługami w ramach procesów akredytacji i nadzoru w obszarze systemu oceny zgodności”, dofinansowanego z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Tym samym dołączyliśmy do grona instytucji administracji państwowej, które wdrożyły nowe e-usługi, umożliwiające załatwienie spraw urzędowych bez konieczności wychodzenia z domu. Bardzo zależy nam na wygodzie i satysfakcji naszych Klientów, dlatego stale upraszczamy nasze procedury i udostępniamy takie narzędzia, które skracają czas obsługi procesu akredytacji.

Bardzo istotnym aspektem działalności PCA jest współpraca międzynarodowa. Spójność przepisów i wzajemna uznawalność w obszarze akredytacji gwarantują swobodę wymiany handlowej. PCA jest członkiem międzynarodowych organizacji EA, ILAC i IAF oraz sygnatariuszem wielostronnych porozumień we wszystkich obszarach prowadzonej przez siebie działalności akredytacyjnej. W 2019 r. z sukcesem zakończyliśmy proces ubiegania się o światowe uznanie akredytacji udzielanych przez PCA organizatorom badań biegłości (PT) w ramach porozumienia ILAC MRA. Oznacza to, że sprawozdania z badań biegłości wydawane przez organizatorów, którzy uzyskali akredytację PCA, traktowane są jako równoważne i wiarygodne nie tylko na poziomie europejskim, ale i światowym.

O tym, że w międzynarodowym środowisku akredytacyjnym jesteśmy liczącym się partnerem, niech świadczy fakt, że właśnie w Warszawie w czerwcu ub. roku odbyło się pierwsze europejskie forum dotyczące zagadnień produkcji materiałów odniesienia (RM) – Konferencja RM'2019, którą mieliśmy przyjemność organizować razem z Wydziałem Chemii Uniwersytetu

Warszawskiego, Polskim Komitetem Normalizacyjnym i Głównym Urzędem Miar.

Rok 2019 to kolejnych 600 uczestników szkoleń organizowanych przez PCA, Ponad 800 uczestników pierwszego szkolenia on-line, prawie 900 uczestników spotkań dedykowanych poszczególnym grupom klientów, kolejna grupa studentów w zakresie metrologii chemicznej UW, dwie konferencje współorganizowane przez PCA oraz szereg seminariów i spotkań, na których wymieniamy się informacjami o akredytacji. Nacisk położyliśmy też na budowanie skutecznej komunikacji w mediach społecznościowych (profile PCA na Facebooku, Twitterze, LinkedInie i YouTube). Aby łatwiej dotrzeć do interesariuszy, wyprodukowaliśmy też serię filmów, w których zaprezentowaliśmy wybrane obszary działalności akredytacyjnej PCA.

Chcemy być instytucją nowoczesną i przyjazną dla naszych klientów. Dlatego szczególną wagę przywiązujemy do transparentności działań i jakości świadczonych usług. Skuteczność naszych starań potwierdziła przeprowadzona w 2019 r. przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii kontrola PCA w zakresie wybranych zadań ustawowych i aspektów funkcjonowania w latach 2018–2019. Wyrażona w pokontrolnym sprawozdaniu pozytywna opinia o PCA i brak stwierdzonych nieprawidłowości to dla nas powód do prawdziwej satysfakcji, ale też zachęta do podjęcia zobowiązania, by w kolejnych latach działać jeszcze skuteczniej.

Na koniec chciałabym podziękować wszystkim naszym pracownikom, członkom Komitetów Technicznych i innym stronom zainteresowanym za ich cenny wkład i inspiracje będące wsparciem w procesach i mechanizmach zarządzania. Pragnę również wyrazić szczególne podziękowania za doradztwo i wsparcie, które otrzymujemy od Departamentu Jednostek Nadzorowanych i Podległych oraz Departamentu Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego Ministerstwa Rozwoju.

Lucyna Olborska  
Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji



## 2. DZIAŁALNOŚĆ AKREDYTACYJNA

Do podstawowych zadań Polskiego Centrum Akredytacji należy „*akredytowanie jednostek oceniających zgodność oraz sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, w zakresie spełniania przez nie wymagań*”<sup>1</sup>.

Akredytacja PCA służy budowaniu i umacnianiu zaufania do wyników badań, wzorcowań, inspekcji, weryfikacji, certyfikowanych wyrobów i usług, kwalifikacji certyfikowanych osób, certyfikowanych systemów zarządzania, produkcji materiałów odniesienia oraz organizacji badań biegłości. Gwarantuje też spójność krajowego systemu oceny zgodności oraz zapewnia, że akredytowane przez PCA usługi są wiarygodne i nie muszą być powtarzane w innych krajach członkowskich UE, jak również w krajach spoza UE (dzięki wielostronnym porozumieniom podpisanym przez PCA w ramach międzynarodowych organizacji zrzeszających jednostki akredytujące w Europie i na świecie).

W 2019 r. realizacja zdefiniowanych zadań w zakresie działalności akredytacyjnej była ściśle powiązana z przyjętymi priorytetami strategicznymi, którymi były:

- Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej o nowe obszary w odpowiedzi na zapotrzebowanie stron zainteresowanych. Harmonizacja wymagań akredytacyjnych w ślad za rozwojem systemu oceny zgodności na poziomie krajowym i międzynarodowym w obszarach dobrowolnych i regulowanych przepisami prawa.

- Ocena spełnienia przez jednostki oceniające zgodność nowych/znowelizowanych wymagań akredytacyjnych – okresy przejściowe.
- Aktualizacja polityk ogólnych, procedur i programów akredytacji jednostek oceniających zgodność.
- Udzielanie akredytacji nowym podmiotom, sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami oraz zmiany w zakresie udzielonych akredytacji zgodnie z wnioskami podmiotów.

oraz następującymi celami, którymi są:

- Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki (zgodnie z celami priorytetowymi wynikającymi z budżetu państwa w układzie zadaniowym w 2019 r.).
- Wzrost zaufania stron zainteresowanych, a w szczególności regulatorów do akredytacji udzielanych przez PCA.
- Aktywne i skuteczne reagowanie na zapotrzebowanie stron zainteresowanych w zakresie rozszerzenia/harmonizacji działalności akredytacyjnej.
- Spełnianie wymagań organizacji międzynarodowych, w szczególności Europejskiej Infrastruktury Akredytacji, w celu utrzymania uznawania wyników akredytowanych przez PCA jednostek oceniających zgodność.
- Implementacja wiedzy pozyskanej w ramach członkostwa w organizacjach międzynarodowych do systemu akredytacji w Polsce.

<sup>1</sup> Ustawa z dnia 13.04.2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 544).

**Rozwój działalności akredytacyjnej jest przedmiotem stałej aktywności PCA**



## 2.1. Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej na nowe obszary

PCA na bieżąco monitoruje rynek usług oceny zgodności i reaguje na sygnały dotyczące zapotrzebowania w zakresie rozszerzenia działalności akredytacyjnej. Zadania są realizowane w przedziałach czasu dostosowanych do terminów wdrażania i obowiązywania nowych oraz nowelizowanych wymagań akredytacyjnych, jak również bieżących potrzeb zainteresowanych stron. Poniżej prezentujemy przedsięwzięcia zrealizowane w 2019 r.

### Akredytacja jednostek certyfikujących w ramach programu GMP+ FSA

W odpowiedzi na rosnące zainteresowanie akredytacją w zakresie standardu GMP+ Feed Safety Assurance (GMP+ FSA) PCA rozszerzyło swoją działalność akredytacyjną z uwzględnieniem następujących programów certyfikacji:

- B1 Produkcja, handel i usługi (w zakresach: produkcja mieszanek paszowych, produkcja materiałów paszowych, produkcja premiksów, produkcja dodatków paszowych oraz magazynowanie i przetwarzanie).
- B2 Produkcja składników pasz (w zakresach: produkcja dodatków paszowych oraz produkcja materiałów paszowych).
- B3 Handel, skup i magazynowanie oraz przetwarzanie (w zakresach: handel i skup, magazynowanie i przetwarzanie).
- B4 Transport (w zakresie: transport).

Akredytacja w ww. zakresie jest możliwa przy wykazaniu spełnienia wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17065 „Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek certyfikujących

wyroby, procesy i usługi” oraz wymagań programu GMP+ FSA: GMP+ C6 „Assessment and Certification Criteria for GMP+ Certification – Process Certification”, jak również GMP+ C10 „Acceptation Requirements and Procedure for Certification Bodies”. Właściciel programu udostępnia dokumentację zawierającą wymagania dla wszystkich uczestników systemu poprzez swoją stronę internetową [www.gmplus.org](http://www.gmplus.org).

W najnowszym wydaniu dokumentu GMP+ C6 „Assessment and Certification Criteria for GMP+ Certification – Process Certification” z 3 kwietnia 2019 r. zostało wprowadzone wymaganie wdrożenia obowiązkowego programu audytów niezapowiedzianych u producentów posiadających certyfikat w zakresie produkcji mieszanek paszowych, produkcji materiałów paszowych, produkcji premiksów oraz produkcji dodatków paszowych (termin wdrożenia tego wymagania upływa 31.12.2020 r.).

### Akredytacja jednostek oceniających zgodność w obszarze bezzałogowych systemów powietrznych oraz operatorów bezzałogowych systemów powietrznych z państw trzecich

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/945 z dnia 12.03.2019 r. w sprawie bezzałogowych systemów powietrznych oraz operatorów bezzałogowych systemów powietrznych z państw trzecich, Polskie Centrum Akredytacji rozszerzyło działalność akredytacyjną o akredytację jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji w obszarze ww. przepisu prawa. Akredytacja w tym obszarze jest wymagana przy ubieganiu



się jednostek o notyfikację i jest udzielana z uwzględnieniem wymagań właściwej normy akredytacyjnej oraz mających zastosowanie wymagań przepisów prawa dotyczących jednostek notyfikowanych, na zasadach określonych w polityce DA-11 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji”. 28.11.2019 r. opublikowane zostało wydanie 5. polityki DA-11, uwzględniające przedmiotowe rozszerzenie działalności akredytacyjnej.

#### **Akredytacja jednostek oceniających zgodność produktów nawozowych UE**

Polskie Centrum Akredytacji we współpracy z Ministerstwem Rozwoju rozszerzyło działalność o akredytację jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji w zakresie produktów nawozowych UE. Prace w ramach powyższego projektu uruchomiono w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5.06.2019 r. ustanawiającego przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2003/2003.

Akredytacja w tym obszarze jest wymagana przy ubieganiu się jednostek o notyfikację i jest udzielana z uwzględnieniem wymagań właściwej normy akredytacyjnej oraz mających zastosowanie wymagań przepisów prawa dotyczących jednostek notyfikowanych, na zasadach określonych w polityce DA-11 (wydanie 5. polityki DA-11 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji”, uwzględniające przedmiotowe rozszerzenie działalności akredytacyjnej).

## **2.2. Harmonizacja wymagań akredytacyjnych oraz nowelizacje polityk i procedur akredytacji w obszarach regulowanych i dobrowolnych**

### **2.2.1. Zmiana wymagań akredytacyjnych**

#### **Akredytacja jednostek certyfikujących wyroby w ramach standardu „The Global Standard for Packaging Materials”**

W związku z opublikowaniem w sierpniu 2019 r. przez Brand Reputation Compliance BRCGS wydania 6. standardu „The Global Standard for Packaging Materials”, Polskie Centrum Akredytacji przystąpiło do akredytacji jednostek certyfikujących wyroby w ramach ww. znowelizowanego standardu. W Komunikacie nr 305 z dnia 22 listopada 2019 r. określono zasady oceny w okresie przejściowym.

#### **Akredytacja weryfikatorów prowadzących działania w obszarze emisji gazów cieplarnianych**

Mając na uwadze wdrożenie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie weryfikacji danych oraz akredytacji weryfikatorów na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2066 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012 zmianie uległy wymagania dotyczące akredytacji weryfikatorów GHG prowadzących działania w ramach dyrektywy 2003/87/WE oraz wymagania dotyczące działalności w zakresie weryfikacji danych dotyczących emisji raportowanych za okres po 31 grudnia 2018 r. oraz danych odnoszących się do przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji dla okresu od 2021 r. W Komunikacie nr 279 z dnia 2 lutego 2019 r. określono zasady oceny weryfikatorów w okresie przejściowym.

#### **Akredytacja jednostek oceniających zgodność ubiegających się o uprawnienie Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego do działań w obszarze homologacji**

W październiku 2019 r. opublikowane zostało drugie wydanie programu akredytacji DAB-14 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność ubiegających się o uprawnienie Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego do działań w obszarze homologacji” (Komunikat Nr 302 z dnia 04.10.2019). Nowelizacja przygotowana wspólnie z Transportowym Dozorem Technicznym objęła m.in. dostosowanie do znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, uszczegółowienie zasad prowadzenia ocen na miejscu i obserwacji w procesach akredytacji i nadzoru, doprecyzowanie sposobu opisu kompetencji jednostek oceniających zgodność w zakresach akredytacji.

#### **Akredytacja jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych**

Nowe, 5. wydanie programu akredytacji DAC-12 „Akredytacja jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych” zostało wprowadzone przez PCA Komunikatem nr 284 z dnia 6 maja 2019 r. Dokument został uzgodniony z Ministerstwem Infrastruktury.

Najważniejsze zmiany wprowadzone w programie to: uregulowanie podejścia jednostek do certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, którzy wykonują czynności wynikające z Ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym oraz czynności wynikające z Ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, a także certyfikacji rzeczoznawców samochodowych prowadzących działania związane z ruchem drogowym i techniką pojazdową nieokreślone w tych ustawach.



**Akredytacja jednostek badających i opiniujących sprawozdania przedsiębiorstw energetycznych występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji**

W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, PCA przeprowadziło weryfikację dokumentu DAC-16 pod kątem aktualności wymagań zawartych w dokumencie w odniesieniu do wymagań nowych regulacji prawnych. W wyniku analiz i konsultacji z Urzędem Regulacji Energetyki podjęta została decyzja o wycofaniu dokumentu DAC-16 (Komunikat nr 291 z dnia 25.09.2019 r.). Akredytacja jednostek oceniających zgodność w tym obszarze jest prowadzona w oparciu o wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17065:2013-03 „Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi”.

**Akredytacja jednostek oceniających zgodność w ramach krajowych systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych**

W maju 2019 r. opublikowane zostało trzecie wydanie programu akredytacji DAC-24 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność w ramach krajowych systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych” (Komunikat nr 285 z dnia 6.05.2019 r.). Kluczową zmianą było wprowadzenie zasad obserwacji działalności jednostek w ramach klastrów obejmujących wyroby o podobnym przeznaczeniu i zbliżonych technologiach wytwarzania. Ponadto wprowadzono zasady umożliwiające wykorzystanie wyników ocen jednostek prowadzących działalność we wzajemnie odpowiadającym obszarze europejskim i krajowym.

Program został opracowany we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym ds. Budownictwa oraz w uzgodnieniu z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju.

**Akredytacja jednostek oceniających zgodność do działalności objętej rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 402/201**

We wrześniu opublikowane zostało 2. wydanie programu akredytacji DAK-08 „Akredytacja jednostek oceniających do działalności objętej rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 402/2013” (Komunikat nr 300 z dnia 30.09.2019 r.). Program został uzgodniony z regulatorem właściwym ds. transportu kolejowego (Urząd Transportu Kolejowego) oraz Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju. Kluczowe zmiany dotyczą m.in. zdefiniowania kategorii i etapu inspekcji w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17020 oraz wytycznych ILAC G28 „Guideline for the Formulation of Scopes of Accreditation for Inspection Bodies”. Ponadto uaktualniono dokumenty, rekomendacje i wytyczne do prowadzenia procesu inspekcji w ramach wspólnej metody oceny bezpieczeństwa (CSM), przededefiniowano rolę eksperta w procesie inspekcji CSM, uaktualniono kryteria kompetencyjne dla inspektorów CSM oraz uszczegółowiono opis zakresu akredytacji.

### 2.2.2. Wdrożenie dokumentów EA, IAF, ILAC

Współpraca w ramach międzynarodowych organizacji: EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.) i ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) jest podstawą do harmonizacji zasad i wymagań stosowanych w działalności akredytacyjnej, a tym samym do tworzenia jednolitego systemu oceny zgodności. PCA jako sygnatariusz międzynarodowych wielostronnych porozumień jest zobowiązane do stosowania postanowień dokumentów wydawanych przez te organizacje.

W 2019 r. PCA opublikowało tłumaczenia i wdrożyło dokumenty dotyczące funkcjonowania jednostek oceniających zgodność:

- EA-4/21 INF:2018 „Wytyczne dotyczące oceny stosowności małych porównań międzylaboratoryjnych w procesie akredytacji laboratoriów”
- EA-4/22 G:2018 „Wytyczne EA dotyczące akredytacji analiz pozostałości pestycydów w żywności i paszach”
- IAF MD 11:2019 „Dokument obowiązkowy IAF, dotyczący stosowania normy ISO/IEC 17021-1 w audytach zintegrowanych systemów zarządzania, wyd. 2.”
- IAF MD 22:2019 „Dokument obowiązkowy IAF – stosowanie normy ISO/IEC 17021-1 w certyfikacji systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (SZBHP), wyd. 2.”
- IAF MD 5:2019 „Dokument obowiązkowy IAF – Ustalanie czasu audytu systemów zarządzania jakością, środowiskowego oraz bezpieczeństwem i higieną pracy, wydanie 4.”

Do działalności akredytacyjnej wdrożone zostały także postanowienia dokumentów, które miały wpływ na polityki i procedury PCA:

- ILAC G26:11/2018 „Guidance for the Implementation of a Medical Accreditation Scheme”

- ILAC G27:06/2017 „Guidance on measurements performed as part of an inspection process”
- ILAC G28:07/2018 „Guideline for the Formulation of Scopes of Accreditation for Inspection Bodies”
- ILAC P8:03/2019 „Mutual Recognition Arrangement (Arrangement): Supplementary Requirements for the Use of Accreditation Symbols and for Claims of Accreditation Status by Accredited Conformity Assessment Bodies”
- EA-2/13 M:2019 „EA Cross Border Accreditation Policy and Procedure for Cross Border Cooperation between EA Members”
- IAF MD 17:2019 „Witnessing Activities for the Accreditation of Management Systems Certification Bodies” – wynikające z niego zmiany PCA uwzględniło w nowelizacji dokumentu DACS-01 „Akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania”

### 2.3. Ocena spełnienia przez jednostki oceniające zgodność znowelizowanych wymagań akredytacyjnych

W ramach sprawowanego nadzoru nad akredytowanymi podmiotami PCA monitorowało i oceniało wdrożenie przez jednostki oceniające zgodność znowelizowanych wymagań akredytacyjnych z uwzględnieniem okresów przejściowych kończących się w 2019 r.:

- akredytacja jednostek certyfikujących wyroby w obszarze BRC Food v. 8, tj. zgodnie z wymaganiami 8. wydania standardu Global Standard for Food Safety opublikowanego przez Brand Reputation Compliance – 3 akredytacje,
- ISO/IEC 17021-3:2017 „Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems – Part 3: Competence requirements for auditing and certification of quality management systems” – 35 akredytacji,
- PN-EN ISO 15378:2018-02 „Bezpośrednie materiały opakowaniowe produktów leczniczych – Wymagania szczególne dotyczące zastosowania ISO 9001:2015 z uwzględnieniem dobrej praktyki wytwarzania (GMP)” – 2 akredytacje,
- PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” – 603 akredytacje,

- IAF MD 1:2018 – „Dokument obowiązkowy IAF dotyczący audytu i certyfikacji systemów zarządzania organizacji wielooddziałowych” – 37 akredytacji,
- IAF MD 2:2017 – „Dokument obowiązkowy IAF dotyczący przenoszenia akredytowanej certyfikacji systemów zarządzania” – 36 akredytacji,
- IAF MD 9:2017 – „Dokument obowiązkowy IAF: Stosowanie normy ISO/IEC 17021-1 w obszarze systemów zarządzania jakością wyrobów medycznych (ISO 13485)” – 5 akredytacji.

### 2.4. Aktualizacja polityk ogólnych i procedur akredytacji jednostek oceniających zgodność

#### Nowe wydanie dokumentu „Zasady stosowania symboli akredytacji PCA” (DA-02)

19 kwietnia 2019 r. PCA opublikowało 13. wydanie polityki DA-02 „Zasady stosowania symboli akredytacji”. Nowelizacja uwzględnia wymagania i wytyczne dokumentów ILAC-P8 i EA-3/01 M. Symbol akredytacji oznacza, że kompetencje akredytowanej jednostki oceniającej zgodność do realizacji działań oceny zgodności zostały potwierdzone przez PCA. W ten sposób PCA przyczynia się do tworzenia atmosfery zaufania do działalności akredytowanych podmiotów zarówno w obszarze regulowanym, jak i dobrowolnym. Głównym celem nowelizacji polityki DA-02 było zapewnienie transparentności w odniesieniu do powoływania się na posiadaną akredytację. Wszyscy odbiorcy wyników działalności akredytowanych jednostek powinni móc potrafić odróżnić usługi akredytowane od tych nieakredytowanych. Ma to kluczowe znaczenie szczególnie w przypadku obszarów regulowanych prawnie, gdzie przepis prawa wymaga, aby daną działalność prowadziły tylko i wyłącznie akredytowane podmioty.

#### Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej (DA-07)

Najważniejsze zmiany wprowadzone w polityce DA-07 „Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej” dotyczą współpracy z zagranicznymi jednostkami akredytującymi oraz zasad sprawowania nadzoru nad jednostkami wielolokalizacyjnymi. W polityce przyjęto też zasady dotyczące opracowywania programów nadzorów nad akredytowanymi wielolokalizacyjnymi jednostkami, prowadzącymi działania w różnych krajach. Zgodnie z aktualnymi postanowieniami polityki DA-07 PCA może zlecić przeprowadzenie oceny jednostce akredytującej kraju, na terenie którego są prowadzone działania w obszarze oceny zgodności, będącej sygnatariuszem właściwego wielostronnego porozumienia EA MLA / IAF MLA / ILAC MRA. W takich przypadkach uzyskiwanie zgody jednostki oceniającej zgodność nie jest potrzebne. Jednostka ta i jej lokalizacje, wymienione w zakresie akredytacji, powinny współpracować z zaangażowaną w ocenę jednostką akredytującą i nie mogą odmówić udziału w ocenie.



### Prawa i obowiązki akredytowanego podmiotu (DA-08)

W znowelizowanej polityce DA-08 „Prawa i obowiązki akredytowanego podmiotu” dokonano aktualizacji obowiązków akredytowanych jednostek oceniających zgodność związanych z udostępnianiem dokumentów i informacji niezbędnych do sprawowania przez PCA nadzoru z tytułu udzielonej akredytacji, przy jednoczesnym ustanowieniu ich prawa do ochrony tych informacji. Uwzględniono też obowiązek stosowania symbolu akredytacji (lub tekstowego powołania się na akredytację) na dokumentach przedstawiających wyniki akredytowanej działalności (np. certyfikatach, sprawozdaniach z badań).

### Polityka dotycząca zakresu działalności akredytacyjnej PCA (DA-09)

Najważniejsze zmiany wprowadzone w polityce DA-09 „Polityka dotycząca zakresu działalności akredytacyjnej PCA” dotyczą: zasad ograniczania i rozszerzania zakresu działalności akredytacyjnej, opracowywania, przyjmowania lub wprowadzania zmian w programach akredytacji, a także weryfikowania adekwatności działalności jednostki, norm oraz programów oceny zgodności do celów akredytacji. Zakres działalności akredytacyjnej PCA obejmuje opracowane lub przyjęte przez PCA programy akredytacji, które dotyczą określonego zakresu działalności technicznej realizowanej przez jednostkę oceniającą zgodność w obszarze oceny zgodności oraz programów oceny zgodności. W myśl znowelizowanych postanowień polityki DA-09 zainteresowane strony mogą również zgłosić potrzebę opracowania nowego programu akredytacji, a także uprawnione są do wnoszenia uwag oraz propozycji zmiany postanowień istniejących programów akredytacji. Stronom przysługuje również prawo wystąpienia o ograniczenie zakresu działalności akredytacyjnej o program wcześniej funkcjonujący dla ich potrzeb.

### Aktualizacja programów akredytacji

Podążając za zmianami postanowień dokumentu DA-01 „Opis systemu akredytacji” i w związku z wdrożeniem wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02, PCA dokonało przeglądu i uaktualnienia kolejnych dziewięciu programów akredytacji. Wcześniej zaktualizowane zostały programy akredytacji dla laboratoriów badawczych (DAB-07 „Akredytacja laboratoriów

badawczych”) oraz dla laboratoriów wzorcujących (DAP-04 „Akredytacja laboratoriów wzorcujących”). Aktualizacją objęto poniższe programy akredytacji:

- DAM-01 – laboratoria medyczne,
- DACS-01 – jednostki certyfikujące systemy zarządzania,
- DACW-01 – jednostki certyfikujące wyroby,
- DACP-01 – jednostki certyfikujące osoby,
- DAK-07 – jednostki inspekcyjne,
- DAVE-01 – weryfikatorzy EMAS,
- DAVG-01 – weryfikatorzy GHG,
- DAPT-01 – organizatorzy badań biegłości,
- DARM-01 – producenci materiałów odniesienia.

Opracowane zostały listy wymagań akredytacyjnych. Zawierają one informacje o wymaganiach właściwych norm akredytacyjnych, przepisów prawa, obowiązkowych dokumentów EA, IAF, ILAC oraz dokumentów innych organizacji, których spełnienie przez jednostki oceniające zgodność jest warunkiem udzielenia i utrzymywania akredytacji. W każdym z programów zweryfikowane zostały zasady określania zakresów akredytacji. Ustalone zostały też spójne dla całej działalności akredytacyjnej PCA zasady identyfikowania w zakresach akredytacji kompetencji właściwych dla obszarów regulowanych oraz lokalizacji, w których jest prowadzona lub z których jest zarządzana działalność objęta akredytacją. Zmiany w programach akredytacji dotyczyły również realizacji procesów akredytacji i nadzoru nad jednostkami oceniającymi zgodność, w których zaimplementowane zostały zasady uwzględniające specyfikę ocenianych podmiotów oraz podejście bazujące na rozpatrywaniu ryzyk.

## 2.5. Udzielanie akredytacji nowym podmiotom, sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami oraz zmiany w zakresie udzielonych akredytacji zgodnie z wnioskami podmiotów

PCA akredytuje i nadzoruje akredytowane jednostki oceniające zgodność w całym obszarze działań realizowanych w ramach systemu oceny zgodności. Są to:

- laboratoria: badawcze, wzorcujące, medyczne,
- jednostki certyfikujące: wyroby, systemy zarządzania, osoby,
- jednostki inspekcyjne,
- weryfikatorzy: EMAS, GHG,
- organizatorzy badań biegłości,
- producenci materiałów odniesienia.

PCA, działając na rzecz tworzenia dogodnych warunków dla funkcjonowania przedsiębiorstw poprzez usuwanie technicznych barier w obrocie towarowym (akredytacja w obszarze oceny zgodności wyrobów i usług), zgodnie z Planem działalności na rok 2019 osiągnęło w minionym roku założone cele:





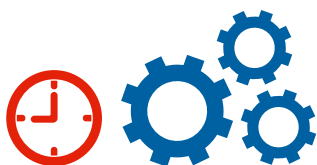
### CEL: WZROST WYDAJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI

Liczba ważnych akredytacji:

- planowana wartość miernika – **1610**
- osiągnięta wartość miernika – **1621**  
(w tym 15 akredytacji zawieszonych – planowane wznowienie: 2020 rok)

Liczba wniosków o akredytację:

- planowana wartość miernika – **50**
- osiągnięta wartość miernika – **51**



### CEL: TERMINOWA REALIZACJA PROCESÓW AKREDYTACJI

Średni czas trwania procesu akredytacji:

- planowana wartość miernika  $\leq$  **10 miesięcy**
- osiągnięta wartość miernika = **7 miesięcy**



### CEL: TERMINOWA OBSŁUGA WNIOSKÓW W NADZORZE

Średni czas trwania obsługi wniosków w nadzorze:

- planowana wartość miernika  $\leq$  **6 miesięcy**
- osiągnięta wartość miernika = **3,5 miesiąca**

W 2019 r. nastąpił wzrost ogólnej liczby ważnych akredytacji w stosunku do 2018 r. o dodatkowe akredytacje (w 2018 – 1596, w 2019 – 1621). Mimo zwiększonej liczby ważnych akredytacji i udzielenia w 2019 r. 51 nowych akredytacji, należy zwrócić uwagę na zdecydowanie większą liczbę akredytacji cofniętych (w 2018 – 24, w 2019 – 38) i zawieszonych (2018 – 11, 2019 – 15). Powodem zawieszania akredytacji były głównie czynniki związane ze zmianami organizacyjnymi w akredytowanych podmiotach i opóźnieniami we wdrażaniu znowelizowanych wymagań akredytacyjnych w związku z ustanowieniem okresu przejściowego dla stosowania wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Zawieszenia akredytacji mają charakter czasowy i nie wiążą się z anulowaniem certyfikatów akredytacji, a ich wznowienie powinno nastąpić w pierwszej połowie 2020 r. Z kolei cofnięcia akredytacji nastąpiły głównie w odpowiedzi na wnioski akredytowanych podmiotów, spowodowane łączeniem się podmiotów, względami

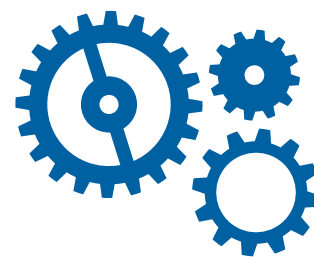
ekonomicznymi oraz kadrowymi (odejście kluczowego personelu). Tylko w jednym przypadku cofnięcie nastąpiło w związku z brakiem spełnienia przez jednostkę oceniającą zgodność wymagań akredytacyjnych. PCA, sprawując w 2019 r. nadzór nad wszystkimi akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, przeprowadziło zaplanowane oceny w nadzorze w tych podmiotach i oceny dodatkowe na wniosek podmiotów, uwzględniające zmiany w zakresach udzielonych akredytacji oraz zmiany wprowadzone w wymaganiach akredytacyjnych.

Należy również podkreślić terminowość realizowania przez PCA procesów akredytacji i obsługi wniosków w nadzorze. Mimo tego, że procesy nie zostały jeszcze w pełni zautomatyzowane (dopiero od 2020 r. dzięki wdrożeniu systemu informatycznego e-Akredytacja będzie możliwa pełna automatyzacja), to właściwe wdrożenie skutecznych środków nadzoru i kontroli dotyczących monitorowania terminowości załatwiania wniosków o akredytację i kluczowych wniosków rozpatrywanych w ramach nadzoru umożliwiło osiągnięcie lepszych wartości miernika, niż zaplanowano.

Poniższa tabela przedstawia liczbę ważnych akredytacji oraz stan realizacji procesów akredytacji i nadzoru przeprowadzonych przez PCA w 2019 r.:

|                                                                      | RAZEM |
|----------------------------------------------------------------------|-------|
| Ważne akredytacje na koniec roku 2019                                | 1621  |
| Wnioski o akredytację                                                | 51    |
| Złożone wnioski w nadzorze (łącznie)                                 | 2046  |
| Wnioski o rozszerzenie zakresu akredytacji                           | 362   |
| Wnioski o uaktualnienie zakresu akredytacji                          | 970   |
| Wnioski o rozszerzenie i uaktualnienie zakresu akredytacji (łącznie) | 396   |
| Wnioski o przeniesienie akredytacji                                  | 41    |
| Udzielone akredytacje                                                | 51    |
| Akredytacje zawieszone w całości (na 31.12.2019 r.)                  | 15    |
| Akredytacje cofnięte                                                 | 38    |
| Przerwane procesy akredytacji                                        | 6     |
| Oceny w procesach akredytacji:                                       |       |
| Wizytacja wstępna                                                    | 20    |
| Przegląd dokumentacji                                                | 2     |
| Ocena na miejscu                                                     | 56    |
| Obserwacja (prowadzona osobno)                                       | 3     |
| Oceny w procesach nadzoru:                                           |       |
| Ocena na miejscu                                                     | 1524  |
| Obserwacja (prowadzona osobno)                                       | 241   |
| Przegląd dokumentacji                                                | 279   |
| Oceny specjalne                                                      | 18    |

## 3. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-PROMOCYJNA I SZKOLENIOWA



### 3.1. Poszerzenie wiedzy klientów, stron zainteresowanych i ogółu społeczeństwa w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie

Popularyzacja zagadnień związanych z akredytacją należy do zadań PCA, wynikających z ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku z 13.04.2016 r. Naszym priorytetem jest dostarczanie fachowej wiedzy, która buduje społeczne zaufanie do procesów akredytacji oraz działań realizowanych przez akredytowane podmioty.

Zadania i cele w zakresie działalności informacyjno-promocyjnej w 2019 r.:

- Poszerzenie wiedzy wszystkich stron zainteresowanych, w tym regulatorów w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie.
- Wzmocnienie zaufania do akredytacji jako narzędzia potwierdzającego kompetencje jednostek oceniających zgodność oraz podniesienie świadomości na temat roli i znaczenia akredytacji, w tym korzyści wynikających z porozumień o wzajemnym uznawaniu EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA.
- Budowanie i utrzymywanie pozytywnego wizerunku PCA w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym jako organizacji wiarygodnej i kompetentnej.

#### Organizacja spotkań z klientami

805 osób wzięło udział w spotkaniach zorganizowanych przez PCA w 2019 r. Podczas spotkań omawiane były kwestie wdrażanych zmian w programach akredytacji, interpretacja wymagań akredytacyjnych, w tym ustalenia organizacji międzynarodowych oraz inne istotne sprawy dla funkcjonowania akredytacji w danym obszarze. Łącznie zorganizowano 10 spotkań z przedstawicielami akredytowanych podmiotów, w tym:

- laboratoriów badawczych – 5 spotkań,
- laboratoriów wzorcujących,
- jednostek inspekcyjnych,
- jednostek certyfikujących osoby,
- jednostek certyfikujących wyroby,
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania i weryfikatorów EMAS.

#### Szkolenia dla audytorów

592 osoby uczestniczyły w 22 szkoleniach dla audytorów i ekspertów z:

- laboratoriów badawczych – 6 spotkań,
- jednostek certyfikujących wyroby – 6 spotkań,
- jednostek inspekcyjnych – 3 spotkania,
- laboratoriów wzorcujących – 3 spotkania,
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania i weryfikatorów EMAS – 3 spotkania,
- jednostek certyfikujących osoby – 1 spotkanie.

Mając na uwadze harmonizację podejścia do ocen w poszczególnych obszarach, zorganizowaliśmy szkolenia w formie warsztatów dla grup o podobnym zakresie kompetencji technicznych, w tym dla:

- audytorów oceniających badania wody, ścieków, gleby, nawozów, odpadów oraz paliw,
- audytorów oceniających badania czynników szkodliwych w środowisku i środowisku pracy,
- audytorów oceniających badania żywności,



- audytorów oceniających badania mechaniczne i fizyczne,
- audytorów oceniających promieniotwórczość oraz testy specjalistyczne urządzeń medycznych,
- audytorów oceniających badania i pobieranie próbek gazów odlotowych oraz AMS,
- audytorów oceniających działania w obszarze oceny zgodności w zakresie dyrektyw, produkcji rolnej i przetwórstwa żywności, cyberbezpieczeństwa, BRC,
- audytorów oceniających inspekcje adekwatności stosowania wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka.

### Szkolenia otwarte

609 osób uczestniczyło w 26 szkoleniach dot. działalności akredytacyjnej. Nasza oferta dostosowana była do zmian w znowelizowanych normach i wytycznych. Nową propozycją było jednodniowe szkolenie PD-17 „Podstawowe wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018”. Kontynuowaliśmy też szkolenie dotyczące nowelizacji normy ISO/IEC 17025, które rok wcześniej cieszyło się dużym zainteresowaniem. W związku z okresem przejściowym ustanowionym dla wdrożenia w działalności akredytacyjnej wymagań wydania 3. normy ISO/IEC 17025 (do 30 listopada 2020 r.) opracowaliśmy i udostępniliśmy bezpłatnie wszystkim laboratoriom posiadającym akredytację PCA szkolenie e-learningowe z zakresu wymagań znowelizowanej normy. Szkolenie e-learningowe ma zapewnić jednolite zrozumienie przez laboratoria znowelizowanych wymagań i harmonizację podejścia do ich wdrożenia przed upływem okresu przejściowego, a dzięki swojej formie ma ułatwić dostęp laboratoriom i ich przedstawicielom do niezbędnej wiedzy umożliwiającej realizację tego celu. W szkoleniu e-learningowym wzięło udział ponad 800 uczestników.

### Współpraca z wyższymi uczelniami

W roku akademickim 2018/2019 na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się kolejna edycja podyplomow-



wych studiów w zakresie metrologii chemicznej. Studia realizowane były z udziałem naszych ekspertów jako wykładowców. To efekt trwającej już kilkanaście lat owocnej współpracy PCA z Wydziałem Chemii UW, której celem jest upowszechnianie wiedzy związanej z problematyką systemu oceny zgodności i akredytacji laboratoriów badawczych i wzorcujących. Wspólnie z Uniwersytetem dokładamy starań, aby absolwenci studiów dysponowali aktualną wiedzą oraz praktycznymi umiejętnościami, które w bezpośredni sposób przyczynią się do zwiększenia ich kompetencji.

### Seminarium PCA podczas targów EuroLab

Tradycyjna już obecność PCA na targach EuroLab (13–15.03.2019 r.) dała uczestnikom tego wydarzenia możliwość zapoznania się z nowymi wymaganiami akredytacyjnymi, była też okazją do skorzystania z eksperckiej wiedzy naszych specjalistów. W przygotowanym przez PCA seminarium pt. „Doświadczenia z oceny kompetencji laboratoriów w odniesieniu do wydania 3. normy ISO/IEC 17025 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” wzięło udział ponad 600 osób.

### Udział w zewnętrznych konferencjach/seminariach

#### • Konferencja „Perspektywy rozwoju laboratoriów badawczych”

Czwarta edycja ogólnopolskiej konferencji, która odbyła się 11–12 kwietnia 2019 r. w Katowicach, była okazją dla ekspertów z całej Polski do wymiany poglądów i wysłuchania prelekcji nt. najnowszych rozwiązań i wytycznych związanych z badaniami biegłości oraz porównaniami międzylaboratoryjnymi. PCA w swoim wystąpieniu zaprezentowało m.in. kwestie zadań kierownictwa laboratorium, wymagań w obszarze wyrobów i usług dostarczonych z zewnątrz, dokumentowania i zachowywania zapisów, odstępstw oraz odwołań do innych norm (ISO 17034 i ISO/IEC 17043).

#### • Sympozjum Klubu POLLAB

Dwie edycje – majowa i wrześniowa – XXV Sympozjum Klubu POLLAB (Klub Polskich Laboratoriów Badawczych) w Wiśle odbywały się pod hasłem „Implementacja wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 procesem doskonalenia działalności laboratorium”. Prezentacja PCA dotyczyła m.in. praktycznych aspektów wykazania kompetencji laboratoriów w odniesieniu do znowelizowanych wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, a także zmian w systemie akredytacji, w tym znowelizowanych zasad realizacji ocen w procesach akredytacji i nadzoru laboratoriów (DA-01<sup>2</sup>) oraz zmian w podejściu do powoływania się akredytowanych laboratoriów na posiadaną akredytację (DA-02<sup>3</sup>).

#### • Konferencja „Szanse i wyzwania dla branży nawozów w świetle nowej unijnej regulacji nawozowej 2019/1009”

23 października 2019 r. w siedzibie Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona kwestii nowych unijnych przepisów, które w przyszłości zrewolucjonizują rynek produktów nawozowych. W wydarzeniu wzięło udział blisko 300 osób, w tym przedstawiciele Komisji Europejskiej, administracji państwowej, stowarzyszeń branżowych z kraju i zagranicy, producentów, importerów i dystrybutorów nawozów mineralnych i organicznych. Przedstawiciel PCA omówił m.in.: rolę i znaczenie akredytacji do celów notyfikacji, wymogi dotyczące jednostek notyfikowanych zawarte w Rozporządzeniu (UE) 2019/1009 oraz moduły oceny zgodności. Przedstawił też wymagania dokumentu

<sup>2</sup> Dokument DA-01 „Opis systemu akredytacji”.

<sup>3</sup> Dokument DA-02 „Zasady stosowania symboli akredytacji PCA”.

DA-11 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji”.

#### ● Konferencja naukowo-szkoleniowa „Badania jakości wód i ścieków w praktyce”

Redakcja czasopisma „Laboratorium. Przegląd Ogólnopolski” już po raz czwarty zorganizowała konferencję naukowo-szkoleniową pt. „Badania jakości wód i ścieków w praktyce”. Spotkanie pod patronatem merytorycznym Polskiego Centrum Akredytacji odbyło się 14–15 listopada 2019 r. w Katowicach. Tematem konferencji były zarówno aspekty praktyczne (m.in. zarządzanie bezpieczeństwem wody od ujęcia do kranu), legislacyjne (m.in. wymagania stawiane laboratoriom zatwierdzanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną do wykonywania badania wody), jak i techniczne (wybrane metody oceny i analizy ryzyka w systemach zbiorowego zaopatrzenia w wodę). Przedstawiciel PCA wystąpił z prezentacją na temat spójności pomiarowej, ważnej dla zapewnienia porównywalności wyników badań i pomiarów w działalności laboratoryjnej.

#### ● Konferencja PKN „BHP zgodnie z normą PN-ISO 45001:2018”

O międzynarodowych standardach i narzędziach, które pomagają tworzyć skuteczne systemy zarządzania bezpieczeństwem oraz higieną pracy, dyskutowali uczestnicy konferencji „BHP zgodnie z normą PN-ISO 45001:2018”, zorganizowanej przez Polski Komitet Normalizacyjny. Spotkanie odbyło się 28 listopada 2019 r. w Warszawie. Polskie Centrum Akredytacji było patronem honorowym wydarzenia. Punktem wyjścia do debaty o poprawie bezpieczeństwa w miejscu pracy była norma PN-ISO 45001 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy – Wymagania i wytyczne stosowania”. Przedstawiciel PCA wystąpił z prezentacją nt. roli akredytacji w procesie potwierdzania kompetencji jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

#### ● Konferencja pt. „Jakość w chemii analitycznej 9”

PCA objęło patronatem trzydniowe forum „Jakość w chemii analitycznej 9”, które odbyło się 20 listopada 2019 r.

w podwarszawskich Morach. Konferencja poświęcona była problematyce zapewnienia jakości wyników w analizie chemicznej w kontekście funkcjonowania nowych uwarunkowań normalizacyjnych i prawnych oraz osiągnięć naukowych dotyczących działalności laboratoryjnej. Przedstawiciele PCA omówili temat potwierdzania ważności wyników działalności laboratoryjnej i wykorzystanie uczestnictwa w programach PT/ILC do monitorowania jakości wyników oraz rolę certyfikowanych materiałów odniesienia produkowanych przez kompetentnych producentów w pomiarach analitycznych.

### Konferencje organizowane przez PCA

#### ● Konferencja nt. materiałów odniesienia – RM’ 2019

Wydarzeniem ubiegłego roku była Konferencja RM’2019 (27.06.2019 r.) – międzynarodowe forum dotyczące zagadnień produkcji materiałów odniesienia (ang. RM) i ich szeroko rozumianego zastosowania w zapewnieniu spójności pomiarowej, które po raz pierwszy odbyło się w Polsce, w gmachu Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego (CNBCh UW). Główne cele spotkania to wsparcie rozwoju polskiego rynku usług produkcji materiałów odniesienia, zgodnie z wymaganiami normy ISO 17034 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji producentów materiałów odniesienia” i przybliżenie szerokiemu odbiorcy problematyki akredytacji producentów materiałów odniesienia. Konferencję zorganizowaliśmy razem z Polskim Komitetem Normalizacyjnym, Głównym Urzędem Miar i Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych UW.

### 3.2. Wzmocnienie zaufania do akredytacji jako narzędzia potwierdzającego kompetencje jednostek oceniających zgodność oraz podniesienie świadomości na temat roli i znaczenia akredytacji

PCA prowadzi komunikację adresowaną do szerokiego grona odbiorców – konsumentów, a także wszystkich naszych interesariuszy, w tym aktualnych i potencjalnych klientów, ekspertów, otoczenia biznesowego i administracyjnego oraz mediów. W 2019 r. ważnym przedsięwzięciem była produkcja i emisja w internecie serii filmów, w których zaprezentowane zostały różne obszary działalności akredytacyjnej PCA. Duży nacisk położony był też na budowanie skutecznej komunikacji w kanałach digitalowych – na stronie internetowej [www.pca.gov.pl](http://www.pca.gov.pl) i w naszych mediach społecznościowych (profile na Facebooku, Twitterze, LinkedInie i YouTube).

### Opracowywanie i publikacja wydawnictw PCA

Działalność wydawnicza jest istotnym elementem polityki informacyjno-promocyjnej PCA, ale także skutecznym sposobem na edukowanie o roli i korzyściach z akredytacji.



Regularnie co pół roku publikowany jest magazyn „PCA Info – Wydarzenia, opinie, perspektywy”. Czasopismo skierowane jest zarówno do ekspertów, audytorów i pracowników jednostek akredytujących, jak i do wszystkich czytelników zainteresowanych szeroko rozumianą akredytacją. Na łamach „PCA Info” informujemy o kluczowych wydarzeniach i działaniach w obszarze akredytacji, a nasi eksperci przybliżają procedury i poszczególne obszary działalności akredytacyjnej. W ubiegłym roku opublikowane zostały dwa numery: 19 (lipiec 2019) i 20 (grudzień 2019). Jak co roku okazją do prezentacji dokonań za rok ubiegły było też przygotowanie i publikacja „Sprawozdania z realizacji planu działania PCA za 2018 rok”. Z okazji Światowego Dnia Akredytacji, który obchodziliśmy 9 czerwca pod hasłem „Akredytacja – wartość dodana w łańcuchu dostaw”, PCA przygotowało specjalną broszurę. Światowy Dzień Akredytacji (WAD) to działanie o zasięgu międzynarodowym, promujące rolę i znaczenie akredytacji w kontekście szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego. Wszystkie wydawnictwa PCA kolportowane były nieodpłatnie na spotkaniach z klientami, audytorami, podczas seminariów, konferencji i targów. Dostępne są również na stronie internetowej PCA.

#### Współpraca z redakcjami dzienników ogólnopolskich i pism branżowych

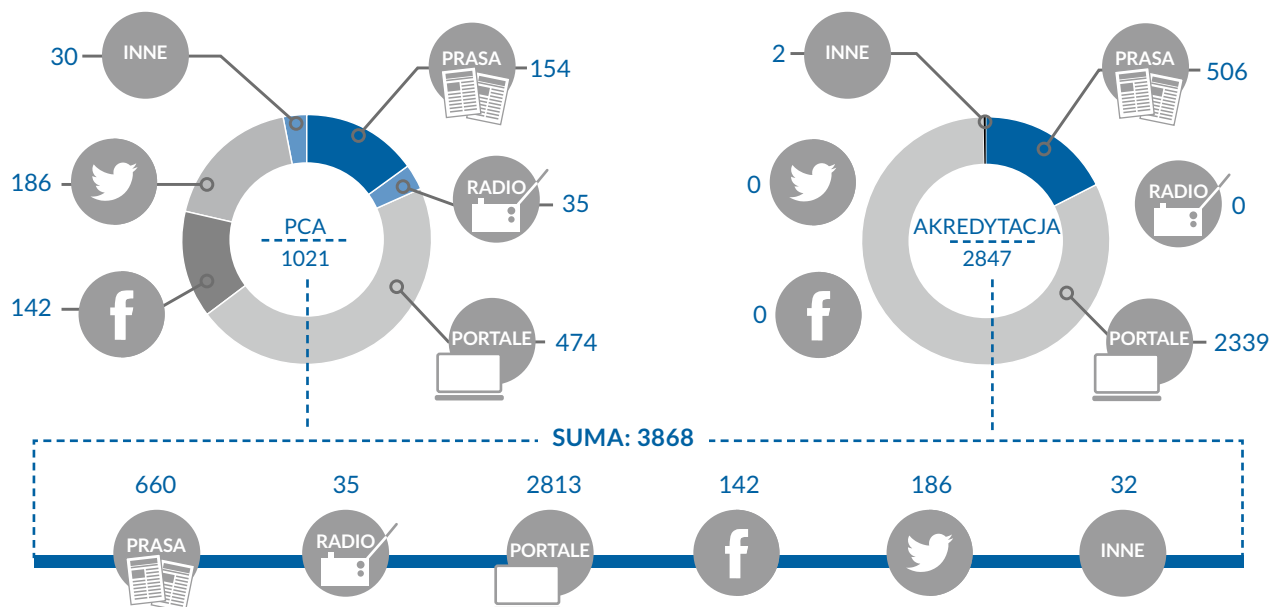
Skutecznym kanałem dotarcia z informacjami o akredytacji do szerokiego odbiorcy są media tradycyjne, przede wszystkim wysokonakładowa prasa, magazyny o tematyce ekonomiczno-gospodarczej, a także portale branżowe. Efektem współpracy PCA z redakcjami były cykliczne publikacje eksperckich tekstów, analiz i komentarzy pracowników PCA. W czerwcu na łamach ogólnopolskiego dziennika gospodarczo-biznesowego „Puls Biznesu” opublikowaliśmy artykuł „Praktyczne

korzyści z akredytacji”, a w listopadowym wydaniu opowiedzieliśmy o rosnącym zainteresowaniu akredytacją i nowych obszarach działalności PCA. Z kolei w sierpniowym numerze miesięcznika „Polish Market”, wydawanego w wersji angielskiej, ukazał się wywiad z Dyrektorem PCA Lucyną Olborską „Accreditation – a guarantee of accurate decisions”. Ponadto przez cały rok artykuły naszych ekspertów, w ramach autorstwa cyklu „Vademecum Przedsiębiorcy. PCA – atrybuty akredytacji”, prezentowane były w kolejnych sześciu numerach „Gazety Małych i Średnich Przedsiębiorstw” oraz na portalach PolishMarket.com.pl i foodfakty.pl. Seria adresowana była do przedsiębiorców reprezentujących różne obszary gospodarki i stanowiła kompendium wiedzy o korzyściach, jakie daje posiadanie akredytacji. Tekst autorstwa Zastępcy Dyrektora PCA Andrzeja Kolasy nt. akredytacji dla branży transportowej, jej wpływu na podniesienie poziomu bezpieczeństwa i ograniczenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko został wybrany do publikacji w globalnym Newsletterze „ILAC News”. Wszystkie publikacje zostały udostępnione na stronie [www.pca.gov.pl](http://www.pca.gov.pl) oraz na naszych kanałach w mediach społecznościowych.

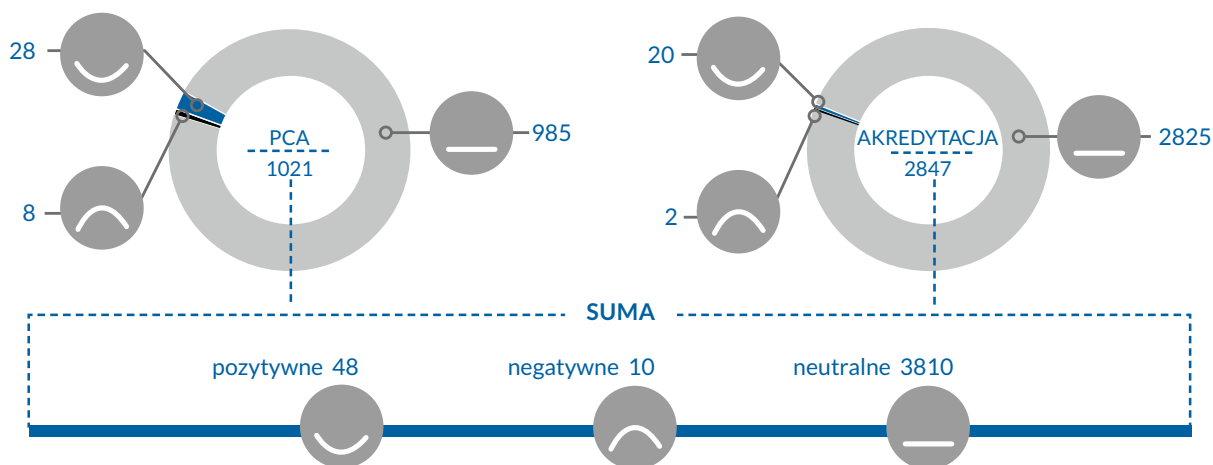
#### Współpraca z wydawnictwami z obszaru HoReCa i FMCG

W drugiej połowie roku (wrzesień-grudzień) PCA przeprowadziło w mediach branżowych kampanię informacyjną dotyczącą branż FMCG i HoReCa. Projekt realizowany był we współpracy z miesięcznikami „Food Service” i „Handel” oraz portalami [www.ouichef.pl](http://www.ouichef.pl) i [www.handelextra.pl](http://www.handelextra.pl). Na łamach magazynu „Food Service” publikowane były materiały pod kątem szeroko rozumianej branży gastronomicznej. Opracowane we współpracy z ekspertami PCA teksty wyjaśniały m.in., czym kierować się przy wyborze dostawców i jak uniknąć psucia się żywności w restauracjach. Komentarze naszych ekspertów emitowane

#### LICZBA PUBLIKACJI W PODZIALE NA MEDIA



## LICZBA PUBLIKACJI W PODZIALE NA WYDŹWIEK



były też w warszawskim metrze w bloku informacyjnym portalu [www.ouichef.pl](http://www.ouichef.pl). Dzięki tej współpracy informacje na temat PCA miały szansę dotrzeć do ponad 500 tys. pasażerów metra dziennie. Z kolei czytelnicy miesięcznika „Handel”, skierowanego do branży FMCG, otrzymywali od ekspertów PCA praktyczne informacje do wykorzystania w działaniach marketingowych dotyczących żywności, a także przydatnych certyfikatów.

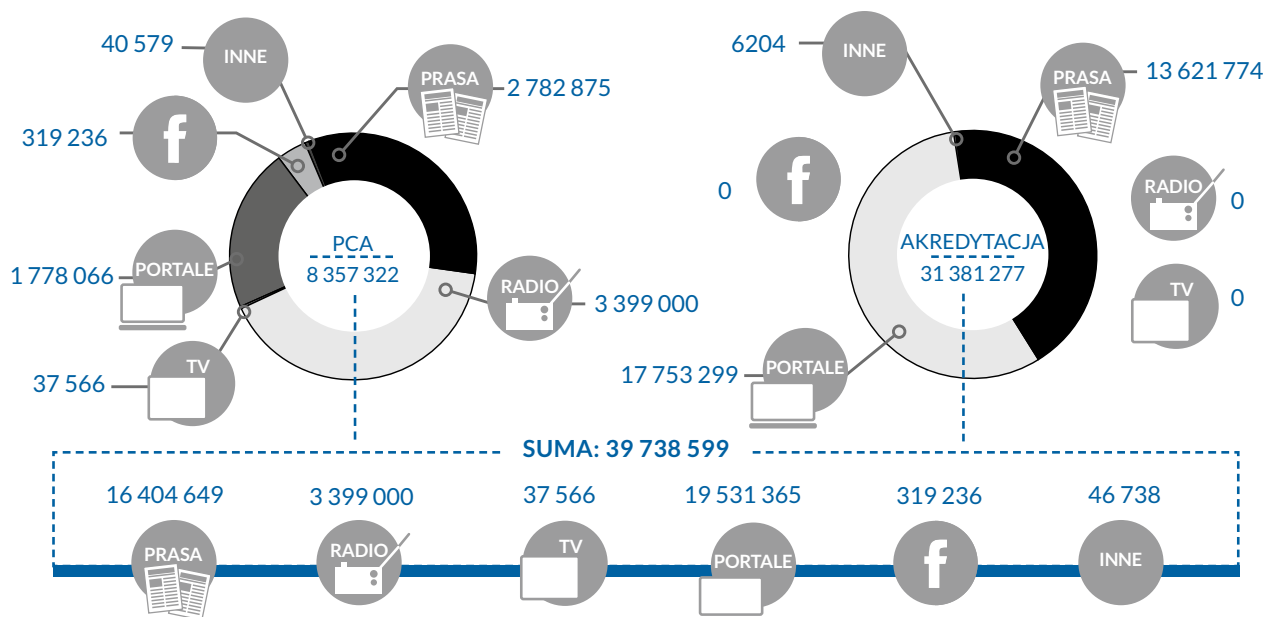
## Monitoring informacji w mediach nt. akredytacji i PCA

PCA prowadzi stały monitoring informacji dotyczących akredytacji na podstawie materiałów publikowanych w prasie, Internecie (w tym w mediach społecznościowych), stacjach radiowych i telewizyjnych. W 2019 r. w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia łącznie ukazało się ponad 3,5 tys. informacji na temat akredytacji i PCA. Materiały zawarte w poniższym zestawieniu zostały sklasyfikowane ze względu na potencjalny wpływ, jaki mogą one mieć na kształtowanie wizerunku PCA.

## Realizacja materiałów video popularyzujących wiedzę na temat akredytacji

W okresie od początku 2017 r. do końca 2019 r. wyprodukowaliśmy 18 filmów o charakterze edukacyjno-informacyjnym promujących działalność akredytacyjną PCA i system oceny zgodności. Filmy pokazują, że akredytacja dotyczy niemal wszystkich sfer życia człowieka. Zrealizowane materiały filmowe poświęcone były m.in. tematyce smogu, żywności (w tym ekologicznej), bezpieczeństwa zabawek, homologacji pojazdów, antydopingu w sporcie, wyrobów pirotechnicznych, budownictwa i infrastruktury, a także działalności laboratoriów medycznych. Nagrania zrealizowane w 2019 r. dot.: pomiarów temperatury, wilgotności i ciśnienia, produkcji materiałów odniesienia, bezpiecznego nawożenia roślin, badań kryminalistycznych oraz nowego obszaru działalności akredytacyjnej – bezzałogowych systemów powietrznych. Wszystkie filmy zamieszczone są na naszych kanałach w mediach społecznościowych,

## WYSOKOŚĆ DOTARCIA DO ODBIORCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MEDIACH



na stronie internetowej, a także opublikowane były na stronach agencji informacyjnych, z których korzystają np. media regionalne.

#### Publikowanie informacji na stronie internetowej PCA

Podstawowym narzędziem do prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych jest nasza strona internetowa, którą sukcesywnie rozbudowujemy i wzbogacamy o nowe funkcjonalności. Liczba odsłon strony [www.pca.gov.pl](http://www.pca.gov.pl) w 2019 r. osiągnęła 1 801 074. Na naszej stronie publikowane są bieżące informacje o działalności PCA, szkoleniach oraz zmianach i nowościach w obszarze akredytacji. Udostępniamy też wszystkie niezbędne i aktualnie obowiązujące dokumenty PCA oraz wymagania organizacji międzynarodowych, zrzeszających krajowe jednostki akredytujące, takich jak EA, IAF i ILAC. Zadaniem wynikającym z ustawy o systemach oceny zgodności jest też prowadzenie wykazów akredytowanych jednostek oceniających zgodność. Na stronie dostępny jest również Biuletyn Informacji Publicznej ([www.pca.gov.pl/bip](http://www.pca.gov.pl/bip)), gdzie publikujemy informacje określone w Ustawie o dostępie do informacji publicznej.

#### Udostępnianie informacji na temat możliwości udziału laboratoriów w badaniach biegłości

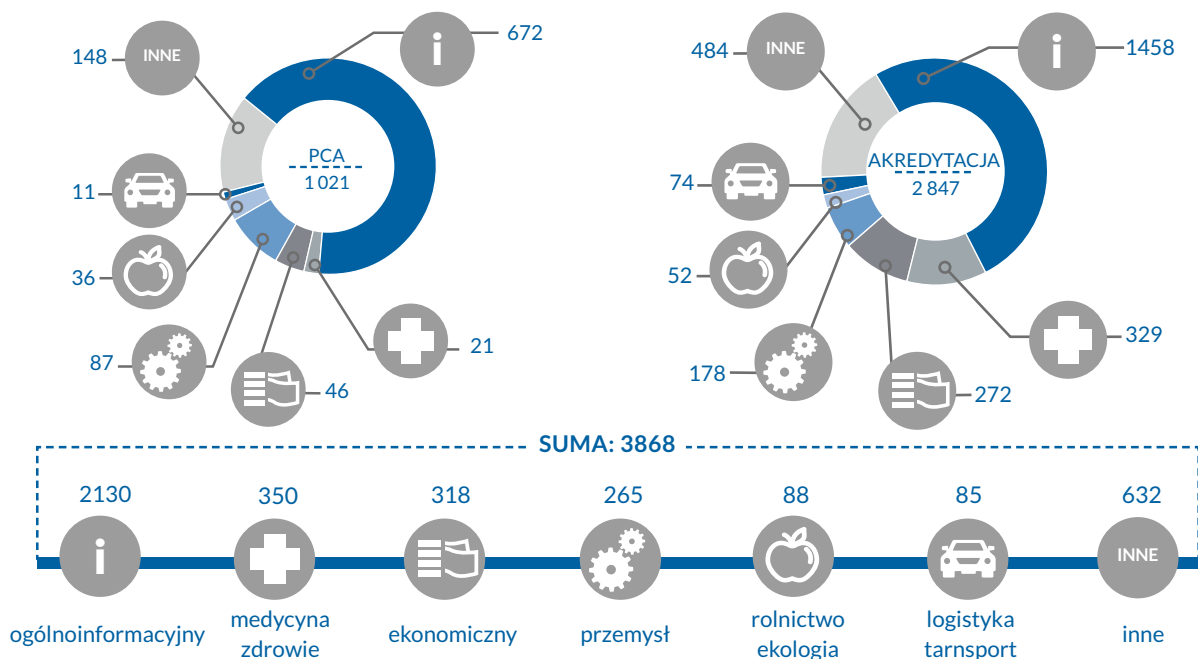
Wymagania PCA dotyczące badań biegłości/porównań międzylaboratoryjnych przedstawione są w dokumencie DA-05

„Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości”. W odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku PCA na swojej stronie internetowej informuje nt. możliwych źródeł badań biegłości i publikuje aktualnie organizowane programy. W 2019 r. PCA opublikowało informacje o sześciu dostępnych programach badań biegłości oferowanych przez akredytowanych organizatorów. Dotyczyły one m.in. oceny narażenia na frakcje pyłu występujące w środowisku pracy, oznaczania nasiąkliwości kamieni naturalnych przy ciśnieniu atmosferycznym, badań fizykochemicznych węgla kamiennego czy oznaczania stężenia składników mieszanin gazowych.

#### Publikacja postów w mediach społecznościowych

Coraz większą rolę w komunikacji zarówno zewnętrznej, jak i wewnętrznej odgrywają media społecznościowe, które gwarantują dotarcie do szerokiego grona odbiorców, ale także określonych grup, takich jak dziennikarze czy specjaliści i otoczenie biznesowe. PCA prowadzi profile na Facebooku, Twitterze i LinkedInie, a także swój kanał na YouTube. Według danych na koniec 2019 r. nasze kanały społecznościowe obserwowało prawie 2,3 tys. osób. Posty – z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych kanałów – publikowane są kilka razy w tygodniu. W mediach społecznościowych zamieszczamy relacje z wydarzeń z udziałem PCA, spotkań i szkoleń, opinie naszych ekspertów, porady, ogłoszenia dotyczące nowych propozycji szkoleniowych oraz naborów do pracy, zaproszenia skierowane do dziennikarzy, linki do naszych publikacji.

#### LICZBA PUBLIKACJI W PODZIALE NA PROFIL



### Współpraca z regulatorami i innymi stronami zainteresowanymi

Współpraca Polskiego Centrum Akredytacji z organami administracji państwowej i innymi stronami zainteresowanymi traktowana jest przez nas jako wkład w rozwój gospodarczy kraju – rezultaty akredytowanej oceny zgodności są wykorzystywane w zakresie ochrony interesów publicznych, w szczególności takich jak: zdrowie, bezpieczeństwo ogólne, bezpieczeństwo pracy, ochrona środowiska, ochrona konsumentów, ochrona danych osobowych czy też cyberbezpieczeństwo.

Jednym z głównych obszarów działalności akredytacyjnej PCA realizowanej w obszarach regulowanych jest akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji. W tym zakresie PCA prowadziło w 2019 r. współpracę z właściwymi organami autoryzującymi i notyfikującymi, w tym z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii (Ministerstwo Rozwoju), Ministerstwem Cyfryzacji, Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwem Infrastruktury, Urzędem Transportu Kolejowego, Urzędem Lotnictwa Cywilnego (w perspektywie organ notyfikujący w obszarze Rozporządzenia Komisji (UE) 2019/945).

PCA realizowało oceny w akredytowanych jednostkach notyfikowanych oraz ubiegających się o notyfikację w ramach systemu akredytacji. Współpraca z organami autoryzującymi i notyfikującymi w 2019 r. była ukierunkowana na zapewnienie aktualności wymagań akredytacyjnych i programów akredytacji jednostek notyfikowanych i udzielanie organom notyfikującym informacji z ocen realizowanych przez PCA w zakresie istotnym dla sprawowania nadzoru nad jednostkami notyfikowanymi przez te organy.

W 2019 r. opracowano „Mapę współpracy PCA z regulatorami i zainteresowanymi stronami” w oparciu o ustaloną strategię działalności akredytacyjnej w obszarach regulowanych. Mapa pozwoliła na zidentyfikowanie wszystkich obszarów oceny zgodności, w których akredytacja jest wymagana dla prowadzenia oceny zgodności, i powiązanie ich z właściwymi organami administracji państwowej, urzędami centralnymi i innymi stronami zainteresowanymi. Zidentyfikowano specyficzne sektorowe wymagania dla jednostek oceniających zgodność i/lub określono procedury oceny zgodności wynikające z obowiązujących przepisów lub programów oceny zgodności.

Realizując zadania określone na podstawie „Mapy współpracy PCA z regulatorami i zainteresowanymi stronami” oraz wychodząc naprzeciw bieżącym potrzebom rynku akredytowanych usług oceny zgodności, aktywnie współpracowaliśmy w 2019 r. z wieloma regulatorami i innymi stronami zainteresowanymi przy realizacji projektów bezpośrednio lub pośrednio powiązanych z działalnością akredytacyjną i odnoszących się do oceny zgodności, której wyniki wykorzystywane są w poszczególnych sektorach. Do najważniejszych zrealizowanych w tym zakresie projektów w 2019 r. należały przedsięwzięcia prowadzone przy współpracy z nw. organami:

### • Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii (Ministerstwo Rozwoju)

- Spotkania problemowe dotyczące akredytacji w ocenie zgodności w obszarze: zbiorników magazynujących paliwa, produktów nawozowych UE (Rozporządzenie (UE) 2019/1009), zmian w dyrektywach, wyrobów budowlanych – obszar krajowy.
- Udział w opiniowaniu aktów prawnych: Ustawa o ochronie roślin przed agrofagami, Ustawa o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Ustawa o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych.

### • Ministerstwo Środowiska

- Opiniowanie i uzgodnienie zaktualizowanych programów akredytacji: DAVE-01 (obszar działalności weryfikatorów środowiskowych EMAS) oraz DAVG-01 (obszar działalności weryfikatorów GHG).

### • Ministerstwo Cyfryzacji

- Spotkania problemowe dotyczące certyfikacji i akredytacji działalności w zakresie certyfikacji w obszarze cyberbezpieczeństwa.

### • Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

- Opiniowanie i uzgodnienie nowelizacji programu akredytacji DAVG-01 (obszar działalności weryfikatorów GHG).

### • Ministerstwo Infrastruktury

- Spotkania uzgodnieniowe dotyczące akredytacji i systemu oceny zgodności w działalności właściwej dla Rozporządzenia (UE) 2019/945 (bezzałogowe systemy powietrzne).

### • Ministerstwo Finansów

- Spotkania problemowe dotyczące akredytacji i systemu oceny zgodności w odniesieniu do automatów do gier.

### • Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Opiniowanie aktów prawnych związanych z rozporządzeniem 2018/848 (obszar rolnictwa ekologicznego).
- W zakresie programu akredytacji DAB-13 „Akredytacja laboratoriów badawczych wykonujących badania pozostałości środków ochrony roślin na potrzeby certyfikacji w rolnictwie ekologicznym” – opiniowanie, projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria.





- Spotkanie problemowe przedstawicieli PCA i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin w sprawie akredytacji laboratoriów urzędowych w odniesieniu do nowego obszaru badań: jakości środków ochrony roślin.

#### ● Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

- Aktualizacja porozumienia w sprawie współpracy dot. nadzoru nad akredytowanymi jednostkami certyfikującymi w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych a Polskim Centrum Akredytacji.
- Bieżąca wymiana pomiędzy PCA i GIJHARS informacji dotyczących wyników ocen PCA oraz wyników audytów GIJHARS w jednostkach certyfikujących w obszarze rolnictwa ekologicznego (program akredytacji DAC-13) oraz produktów regionalnych i tradycyjnych (program akredytacji DAC-06).
- Udział w spotkaniach organizowanych przez GIJHARS dot. produktów regionalnych i tradycyjnych oraz rolnictwa ekologicznego.

#### ● Inspekcja Weterynaryjna

- Zorganizowanie i przeprowadzenie przez PCA nadzorów specjalnych w laboratoriach na wniosek Głównego Inspektora Weterynarii, w związku z wynikami kontroli przeprowadzonych przez regulatora w akredytowanych laboratoriach badawczych, zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii do prowadzenia badań dla celów kontroli urzędowych.

#### ● Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

- Udział w spotkaniu informacyjnym zorganizowanym przez PIORIN nt. integrowanej produkcji roślin (program akredytacji DAB-23).

#### ● Urząd Transportu Kolejowego

- Spotkania problemowe dotyczące akredytacji do celów notyfikacji w obszarze działalności wynikającej z dyrektywy 2016/797 (interoperacyjność systemu kolei) z uwzględnieniem wymagań dokumentu ERA 000MRA1044.
- Opiniowanie i uzgodnienie aktualizacji programu akredytacji DAK-08.

#### ● Urząd Regulacji Energetyki

- Spotkania problemowe dotyczące akredytacji w obszarze działalności właściwej dla Rozporządzenia 2016/631 (kodeks sieci) oraz w sprawie zmian przepisów prawa dotyczących oceny zgodności w obszarze kogeneracji.

#### ● Transportowy Dozór Techniczny

- Opiniowanie i uzgodnienie aktualizacji programu akredytacji DAB-14 (homologacja).

#### Współpraca z Polskim Komitetem Normalizacyjnym

PCA od początku swojej działalności współpracuje z Polskim Komitetem Normalizacyjnym w zakresie opiniowania i opracowywania norm. Dzięki uczestnictwu w pracach normalizacyjnych PCA ma możliwość wpływania zarówno na program prac, jak i na treść powstających krajowych, międzynarodowych i europejskich dokumentów normalizacyjnych.

Przedstawiciele PCA uczestniczą w pracach następujących Komitetów Technicznych, działających przy PKN:

- KT nr 3 ds. Mikrobiologii Żywności,
- KT nr 6 ds. Systemów Zarządzania,
- KT nr 67 ds. Elektrycznej Aparatury Medycznej,
- KT nr 77 ds. Aparatury Rozdzielczej i Sterowniczej Niskonałpięciowej,
- KT nr 157 ds. Zagrożeń Fizycznych w Środowisku Pracy,
- KT nr 159 ds. Zagrożeń Chemicznych i Pyłowych w Środowisku Pracy,
- KT nr 270 ds. Zarządzania Środowiskowego,
- KT nr 276 ds. Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy,
- KT nr 280 ds. Jakości Powietrza,
- KT nr 300 ds. Medycznych Badań Laboratoryjnych In Vitro,
- KT nr 310 ds. Systemów Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności,
- KT nr 322 ds. Materiałów Odniesienia.

W 2019 r. w ramach prac w tych Komitetach PCA opiniowało i głosowało w sprawie szeregu norm z zakresu systemu oceny zgodności i akredytacji. Angażowaliśmy się merytorycznie szczególnie w prace nad polskimi wersjami norm stanowiących wymagania akredytacyjne – ISO/IEC 17021-9 i ISO/IEC 17021-10 lub wspierających działania jednostek oceniających zgodność (np. ISO 19011).

Ponadto PCA przygotowało uwagi i komentarze do opracowywanych przez ISO norm:

- ISO/IEC 17029 „Conformity Assessment – General requirements for bodies performing validation and verification activities” oraz
- ISO/IEC 17000 „Conformity assessment – Vocabulary and general principles”.

Efekty prac komitetów mają zastosowanie zarówno w obszarze funkcjonowania jednostek oceniających zgodność, jak i w obszarze kryteriów warunkujących uzyskanie lub utrzymanie akredytacji w danym obszarze.

## 4. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Zgodnie z Ustawą o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku jednym z zadań PCA jest „współpraca międzynarodowa w zakresie akredytacji, w szczególności w ramach członkostwa w jednostce, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008”. PCA jest członkiem EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.), ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) oraz FALB (Forum of Accreditation and Licensing Bodies). Członkostwo w tych organizacjach, a w szczególności podpisanie przez PCA wielostronnych porozumień, zapewnia uznawanie w Europie i na świecie wyników oceny zgodności uzyskiwanych przez akredytowane jednostki oceniające zgodność. W 2019 r. realizacja zdefiniowanych zadań w zakresie współpracy międzynarodowej była ściśle powiązana z przyjętymi priorytetami strategicznymi oraz następującymi celami:

- Uznawanie systemu akredytacji w Polsce oraz wyników uzyskiwanych przez akredytowane jednostki oceniające zgodność poprzez pozytywne wyniki ewaluacji w ramach wielostronnych porozumień (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA).
- Wymiana doświadczeń z innymi jednostkami akredytującymi oraz wpływ na kształtowanie systemu oceny zgodności w Europie i na świecie.
- Wpływanie na przyszły kształt, zakres i jednoznaczność wymagań akredytacyjnych, a tym samym reprezentowanie interesów polskich akredytowanych jednostek oceniających zgodność.

Istotnym wydarzeniem w ramach współpracy międzynarodowej PCA w 2019 r. była decyzja przedstawicieli Zgromadzenia Ogólnego European co-operation for Accreditation (EA), podjęta podczas posiedzenia, które odbyło się 22–23 maja 2019 r. w Rzymie, o wyborze Dyrektora PCA Lucyny Olborskiej na drugą dwuletnią kadencję Przewodniczącego Komitetu EA ds. Komunikacji i Wydawnictw (EA Communication and Publication Committee, EA CPC). Jako przewodnicząca Komitetu Lucyna Olborska ponownie weszła też w skład EA Executive Committee. Celem Komitetu EA CPC jest wspieranie działalności akredytacyjnej wszystkich członków EA działaniami promocyjnymi, w tym z zakresu porozumienia o uznawaniu akredytowanych wyników oceny zgodności (EA MLA). EA Executive Committee natomiast to najwyższy organ doradczy EA, do którego zadań należy m.in. zarządzanie działalnością EA pomiędzy posiedzeniami Zgromadzenia Ogólnego, wdrażanie podjętych decyzji oraz zapewnienie bezpośredniego kontaktu z poszczególnymi dyrektoriatami (DG) Komisji Europejskiej w zakresie wykorzystania akredytacji w obszarach regulowanych. Wybór Dyrektora Lucyny Olborskiej na przewodniczącą Komitetu EA CPC jest dowodem uznania dla dotychczasowej pracy wykonywanej na rzecz organizacji międzynarodowych, co przekłada się na zaufanie ze strony członków EA do działań realizowanych przez Polskie Centrum Akredytacji.

### 4.1. Aktywny udział w tworzeniu europejskiego i międzynarodowego systemu akredytacji, w tym w wielostronnych porozumieniach o wzajemnym uznawaniu

#### Udział w Zgromadzeniach Ogólnych EA, IAF, ILAC

Jednym ze zobowiązań PCA wynikających z członkostwa w organizacjach międzynarodowych jest udział w zgromadzeniach ogólnych, które są najwyższym organem decyzyjnym w strukturach tych organizacji. Ich rolą jest przede wszystkim ustalanie i zatwierdzanie polityk, strategii i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej w Europie i na świecie, podejmowanie decyzji w sprawach członkostwa, zawieranie porozumień z innymi organizacjami (np. Komisją Europejską i EFTA), zatwierdzanie planów pracy i sprawozdań poszczególnych komitetów oraz planów i sprawozdań finansowych. W zgromadzeniach ogólnych PCA reprezentuje Dyrektor PCA, która w 2019 r. uczestniczyła w dwóch zgromadzeniach EA, a także zgromadzeniu IAF, ILAC i połączonym IAF/ILAC. Podczas Zgromadzeń Ogólnych EA Dyrektor PCA Lucyna Olborska jako Przewodnicząca Komitetu EA ds. Komunikacji i Wydawnictw przedstawiła szczegółowe sprawozdania z działań Komitetu EA ds. Komunikacji i Wydawnictw, a także plany dot. strategii komunikacyjnej EA.

Szczegółowe informacje na temat zakresu działalności EA, IAF i ILAC, wymagań akredytacyjnych oraz rezolucje podjęte podczas zgromadzeń ogólnych dostępne są na stronach internetowych tych organizacji: IAF – [www.iaf.nu](http://www.iaf.nu) / ILAC – [www.ilac.org](http://www.ilac.org) / EA – [www.european-accreditation.org](http://www.european-accreditation.org).

#### Udział w pracach komitetów i grup roboczych działających przy organizacjach międzynarodowych oraz ewaluacjach EA

Dodatkową formą zobowiązań PCA jako członka organizacji międzynarodowych i sygnatariusza wielostronnych porozumień jest praca w komitetach i grupach roboczych, a także udział w ewaluacjach zagranicznych jednostek akredytujących (w ramach wielostronnych porozumień o wzajemnym uznawaniu – EA MLA). Rolą komitetów jest zapewnienie jednolitej interpretacji norm i wytycznych, wypracowywanie wspólnych polityk w zakresie prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru, realizacja systemu wzajemnych ocen, zgodnie z międzynarodowymi praktykami, a także wspieranie oraz promocja wzajemnego uznawania akredytowanych usług i wyników oceny zgodności. Jako członkowie komitetów i grup roboczych odpowiedzialnych za poszczególne obszary systemu oceny zgodności, w tym: ds. laboratoriów (włączając laboratoria medyczne), inspekcji, certyfikacji, wielostronnych porozumień i promocji, pracownicy PCA mają możliwość wymiany doświadczeń oraz

wpływu na kształtowanie systemu oceny zgodności w wymiarze europejskim i światowym. Łącznie w 2019 r. pracownicy PCA uczestniczyli w 45 spotkaniach i szkoleniach odbywających się w ramach organizacji międzynarodowych.

Dodatkowo, w ramach międzynarodowych zobowiązań PCA, w 2019 r. cztery osoby wzięły udział w ewaluacjach trzech zagranicznych jednostek akredytujących: tureckiej (TURKAK), fińskiej (FINAS) i portugalskiej (IPAC). Łącznie ośmiu pracowników PCA posiada obecnie status ewaluatora EA we wszystkich występujących obszarach, tj. akredytacji laboratoriów badawczych i wzorcujących, jednostek certyfikujących i inspekcyjnych, producentów materiałów odniesienia i organizatorów badań biegłości oraz weryfikacji. W drugiej połowie roku trzech ekspertów PCA wzięło też udział w szkoleniu doskonalącym dla ewaluatorów zorganizowanym przez EA, tj. „Team Member Refresher Training on PTP, Certification of Persons and general issues”.

#### Rozszerzenie zakresu ILAC MRA dla PCA o obszar PTP

14 sierpnia 2019 r. podczas Zgromadzenia Ogólnego ILAC Dyrektor PCA Lucyna Olborska odebrała z rąk przewodniczącej ILAC Etty Feller certyfikat potwierdzający rozszerzenie zakresu porozumienia o wzajemnym uznawaniu ILAC MRA dla PCA o obszar akredytacji organizatorów badań biegłości (PTP) w odniesieniu do wymagań międzynarodowej normy EN ISO/IEC 17043. Decyzja o rozszerzeniu zakresu ILAC MRA

podjęta została w maju 2019 r., w konsekwencji objęcia nim EA jako regionu. PCA było jedną z pierwszych europejskich jednostek akredytujących, które zgłosiły wniosek o rozszerzenie zakresu EA MLA o akredytację PTP i w kwietniu 2017 r. po przejściu rygorystycznej oceny, tzw. ewaluacji, otrzymało status sygnatariusza w tym obszarze w ramach EA. Dzięki podpisaniu porozumienia ILAC MRA sprawozdania z badań biegłości, wydawane przez akredytowanych przez PCA organizatorów badań biegłości, uzyskały status równoważnych i wiarygodnych już nie tylko na poziomie europejskim, ale też światowym. Badania, certyfikacja i inspekcja należą do najważniejszych działań z zakresu oceny zgodności, przy czym zarówno certyfikacja, jak i inspekcja często opierają się na wynikach badań. Znaczenie badań biegłości dla rynku wynika stąd, że przyczyniają się one do zapewnienia wiarygodności wyników badań. PCA posiada aktualnie sześciu akredytowanych PTP. Akredytowani organizatorzy badań biegłości mogą powoływać się na status PCA jako sygnatariusza ILAC MRA poprzez stosowanie połączonego znaku ILAC MRA, pod warunkiem stosowania się do zasad określonych w dokumencie ILAC-R7 „Zasady stosowania znaku ILAC MRA”.

#### Organizacja spotkania Komitetu EA ds. Laboratoriów, w tym warsztatów tematycznych

24–26 września 2019 r. odbyło się po raz pierwszy w Warszawie 38. posiedzenie Komitetu ds. Laboratoriów, zorganizowane



przez Polskie Centrum Akredytacji oraz European co-operation for Accreditation (EA). Celem trzydniowych spotkań, prowadzonych w trybie paneli otwartych oraz warsztatów, była wymiana doświadczeń nt. oceny kompetencji laboratoriów z uwzględnieniem zmian towarzyszących wdrożeniu do stosowania nowej normy ISO/IEC 17025:2017 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Z tej okazji do Warszawy przyjechało ponad 70 przedstawicieli jednostek akredytujących z całej Europy zrzeszonych w strukturach EA. Tematem dyskusji było m.in. podejście do oceny spełnienia przez laboratoria wymagań określonych w normie ISO/IEC 17025:2017, dokumenty dotyczące polityki uczestnictwa w PT/ILC oraz spójności pomiarowej. W spotkaniu Komitetu i warsztatach uczestniczyli przedstawiciele PCA reprezentujący działy akredytacji badań i wzorcowań.

#### 4.2. Współpraca bilateralna z zagranicznymi jednostkami akredytującymi oraz współpraca w ramach polityki transgranicznej

##### Realizacja zadań w ramach polityki transgranicznej

PCA współpracuje z zagranicznymi jednostkami akredytującymi w zakresie prowadzenia ocen oddziałów jednostek oceniających zgodność zlokalizowanych na terenie Polski, jak również ocen akredytowanych przez PCA jednostek działających poza terytorium Polski. Politykę PCA dotyczącą akredytacji jednostek oceniających zgodność poza granicami Polski, świadczenia akredytowanych usług poza granicami Polski przez akredytowanie przez PCA jednostek oceniających zgodność oraz politykę dotyczącą współpracy z zagranicznymi jednostkami akredytującymi w przypadku akredytacji transgranicznej określa dokument DA-07 „Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej”. PCA podpisało umowy o współpracy z 11 zagranicznymi jednostkami akredytującymi, w tym z Holandii, Wielkiej Brytanii, Danii, Niemiec, Czech, Turcji, Grecji, Włoch, Finlandii, Łotwy oraz Australii i Nowej Zelandii. W 2019 r. zrealizowaliśmy

20 ocen na zlecenie zagranicznych jednostek akredytujących, w tym: 9 dla UKAS (Wielka Brytania), 9 dla DAkkS (Niemcy), 1 dla ACCREDIA (Włochy) i 1 dla CAI (Czechy).

##### Wymiana informacji z zagranicznymi jednostkami akredytującymi oraz udzielanie im niezbędnego wsparcia w ramach zawartych porozumień

Realizując postanowienia umowy zawartej pomiędzy PCA a moldawską jednostką akredytującą (National Accreditation Centre of Republic of Moldova – MOLDAC), wynikającej z protokołu Polsko-Moldawskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej, we wrześniu 2019 r. Dyrektor PCA wystąpiła z prezentacją podczas uroczystości 15-lecia MOLDAC połączonej z obchodami Światowego Dnia Akredytacji. Temat wystąpienia: „Doświadczenia PCA i innych członków EA w obchodach Światowego Dnia Akredytacji 2019: Akredytacja – wartość dodana w łańcuchu dostaw”. W swojej prezentacji Dyrektor PCA przedstawiła m.in. możliwości wykorzystania akredytacji w różnych obszarach oceny zgodności. W uroczystości uczestniczyło ok. 200 osób, w tym przedstawiciele ministerstw i urzędów centralnych, dyrektorzy zagranicznych jednostek akredytujących oraz kierownicy akredytowanych jednostek oceniających zgodność z Mołdawią.

##### Współpraca z jednostkami akredytującymi spoza UE w celu realizacji umów handlowych Państwa

W czerwcu 2019 r. gościliśmy przedstawicieli chińskiej jednostki akredytującej (China National Accreditation Service for Conformity Assessment CNAS), Ministerstwa ds. Regulacji Rynku (State Administration for Market Regulation SAMR) i akredytowanego podmiotu (China Information Security Certification Center ISCCC). Chińska delegacja uczestniczyła też w spotkaniach u przedstawiciela akredytowanej jednostki oceniającej zgodność i w Polskim Komitecie Normalizacyjnym. Celem wizyty była wymiana informacji i doświadczeń między jednostkami normalizacyjnymi i akredytującymi z Polski oraz Chin w zakresie specyfiki systemów oceny zgodności funkcjonujących w obu krajach. Omówiono m.in. zasady funkcjonowania systemu oceny zgodności w UE i jego implementację w Polsce, programy akredytacji działające w Polsce w obszarze regulowanym i dobrowolnym, a także zakresy działalności akredytowanych przez PCA jednostek oceniających zgodność.

Z kolei w listopadzie 2019 r. w siedzibie PCA odbyło się spotkanie z przedstawicielami Japan Accreditation Board i Japan Environmental Management Association for Industry (JEMAI). Tematem rozmów były doświadczenia wynikające z uruchomienia akredytacji w obszarze inspekcji ETV (Environmental Technology Verification). Nasi eksperci podzielili się wiedzą m.in. na temat działań jednostki akredytującej zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17011 „Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek akredytujących prowadzących akredytację jednostek oceniających zgodność” w odniesieniu do oferty akredytacyjnej obejmującej inspekcje ETV.





## 5. DOSKONALENIE DZIAŁALNOŚCI

W 2019 r. realizacja zdefiniowanych zadań w zakresie doskonalenia działalności PCA była ściśle powiązana z przyjętymi priorytetami strategicznymi oraz następującymi celami:

- Działania związane z funkcjonowaniem ogólnego systemu zarządzania, kontroli zarządczej, systemu zarządzania działaniami antykorupcyjnymi i systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji.
- Wdrożenie znowelizowanych wymagań PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 w obszarze realizacji przez PCA procesów akredytacji i nadzoru.
- e-Akredytacja – realizacja projektu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – Działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.
- Zapewnienie przychodów w wysokości umożliwiającej ciągłość działania PCA oraz zachowanie zasady non profit.

Działania realizowane przez PCA w zakresie doskonalenia usług akredytacyjnych corocznie wpisują się w Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Mamy świadomość, że PCA jest jedyną tego typu instytucją w Polsce, dlatego szczególną wagę przywiązujemy do skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania i doskonalenia naszych działań. Tworzymy skutecznie działającą instytucję publiczną – dostępną i otwartą dla przedsiębiorców oraz innych stron zainteresowanych.

### 5.1. Zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej, zgodnie z wdrożonym systemem zarządzania wg PN-EN ISO/IEC 17011, systemem zarządzania działaniami antykorupcyjnymi oraz systemem zarządzania bezpieczeństwem informacji

System zarządzania w PCA funkcjonuje w oparciu o wymagania określone w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, Ustawie o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku, w normie PN-EN ISO/IEC 17011 oraz zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z zawartych wielostronnych porozumień EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA, a także przepisami przewidzianymi dla jednostek sektora finansów publicznych. PCA posiada wdrożony system zarządzania działaniami antykorupcyjnymi oraz system zarządzania bezpieczeństwem informacji.

System zarządzania PCA spełnia wymagania właściwe dla funkcjonowania kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych. Działalność PCA w 2019 r. realizowana była w oparciu o zatwierdzony przez Radę ds. Akredytacji projekt rocznego planu działania, przekazany do Ministra Przedsiębiorczości i Technologii w trybie art. 47 ust. 6 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Roczny plan działania PCA wynika z zadań ustawowych oraz z polityki jakości PCA, określającej priorytety strategiczne. Plan na 2019 r. według Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku – jest spójny z zatwierdzonym planem działalności PCA wynikającym z Ustawy o finansach publicznych i wpisuje się w plan działalności Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii na 2019 r.

Realizacja planów działania PCA, a w szczególności wskazane w planach mierniki podlegały monitorowaniu i bieżącej sprawozdawczości. W 2019 r. odbył się przegląd zarządzania, a podczas odbywających się cyklicznie kolegiów kierownictwa podejmowane były ustalenia dotyczące doskonalenia funkcjonowania systemu zarządzania w PCA. Działania te skupiały się przede wszystkim na diagnozie obszarów o podwyższonym poziomie ryzyka w odniesieniu do realizacji planu działania PCA.

#### Rada ds. Akredytacji

Rada ds. Akredytacji jest organem PCA utworzonym na mocy Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (art. 40) i liczy 20 członków. W 2019 r. nastąpiła zmiana przedstawiciela Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – do Rady powołano Annę Patkowską.

W 2019 r. odbyły się cztery posiedzenia Rady ds. Akredytacji. Podczas posiedzeń omawiano kluczowe dla funkcjonowania PCA zagadnienia, w szczególności:

- sprawozdanie z działalności finansowej i merytorycznej PCA za 2018 r.,
- wniosek odnośnie do podziału zysku PCA za 2018 r.,
- projekt planu działania PCA na 2019 r.,
- projekt planu finansowego na 2020 r. oraz zmiany do planu finansowego na 2019 r.,
- analizę ryzyka dla bezstronności PCA i Politykę bezstronności PCA,
- kandydaturę nowego członka Komitetu Odwoławczego.

Członkowie Rady aktywnie uczestniczyli też w opracowywaniu polityk i programów akredytacji PCA: w odniesieniu do 16 podjęto uchwały pozytywnie je opiniujące, w przypadku 13 innych dokumentów członkowie Rady przekazali swoje komentarze do ich projektów. Rada podjęła 26 uchwał, z czego 10 podjęto na posiedzeniach, a 16 w trybie głosowań elektronicznych.

#### Komitet Odwoławczy

Zgodnie z art. 57 ust. 1 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku przy PCA działa Komitet Odwoławczy, do którego klienci PCA mają prawo odwołać się od decyzji udzielenia, odmowy udzielenia, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zakresu akredytacji. W 2019 r. do Komitetu Odwoławczego



wpłynęło jedno odwołanie od decyzji PCA, które zostało skierowane przez Komitet do ponownego rozpatrzenia przez PCA.

Komitet Odwoławczy liczy dziewięciu członków. W 2019 r. nastąpiła zmiana przedstawiciela Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – w skład Komitetu Odwoławczego powołano Michała Rzytkiego.

Ponadto w 2019 r. przed Naczelnym Sądem Administracyjnym prowadzone były dwie sprawy dotyczące odwołań wniesionych do Komitetu Odwoławczego w latach 2014 i 2016:

- skarga CAB została skierowana do ponownego rozpatrzenia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który tę skargę oddalił,
- skarga PCA mimo uznania zasadności części zarzutów została oddalona, utrzymując w mocy wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

### Zarządzanie kapitałem ludzkim

Polityka kadrowa jako składowa polityki jakości PCA to efekt decyzji, których celem jest zapewnienie doboru najlepszych kadr z optymalnym wykorzystaniem i inwestowaniem w posiadany potencjał ludzki. Jednym z priorytetów strategicznych PCA jest dysponowanie personelem o specjalistycznej wiedzy i rozwijanie kompetencji pracowników. Podstawowy cel PCA – uzyskanie zaufania do wyników oceny zgodności oraz uznawanie krajowej jednostki akredytacyjnej jako kompetentnego, bezstronnego i wiarygodnego partnera – jest osiągany poprzez zarządzanie personelem stałym i zewnętrznym. PCA prowadzi m.in. cykliczne szkolenia personelu stałego, audytorów i ekspertów oraz regularnie monitoruje, weryfikuje i potwierdza ich kompetencje do realizacji powierzonych zadań.

Ważnym elementem strategii rozwoju zasobów ludzkich jest wdrożony system okresowej oceny kompetencji pracowników

PCA. Opiera się on na Księdze Kompetencji PCA, która określa kluczowe kompetencje ogólnofirmowe, kierownicze i specjalistyczne, istotne z punktu widzenia organizacji. Dzięki temu możliwe było stworzenie spójnego systemu działań rozwojowych w PCA, tj.: rocznej oceny okresowej oraz rozwoju pracowników opartego na zindywidualizowanym podejściu do doskonalenia zawodowego. Każdy z pracowników posiada opracowany Indywidualny Plan Rozwoju, w którym są zdefiniowane cele ogólnofirmowe oraz cele indywidualnego rozwoju pracownika, a ich realizacja jest okresowo monitorowana.

Wyniki monitorowania i przeglądu kompetencji personelu są wykorzystywane do doskonalenia zarządzania personelem poprzez identyfikowanie obszarów wymagających uzupełnienia i poprawy. Stałymi elementami doskonalenia są: harmonizacja podejścia do stosowania odpowiednich wymagań akredytacyjnych w ocenie kompetencji jednostek oceniających zgodność oraz rozpatrywanie ryzyka w procesie próbkowania przy realizacji procesów akredytacji i nadzoru.

W związku ze zmianami wynikającymi z nowej normy PN-EN ISO/IEC 17011 zaktualizowano wymagania na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym wymagania dla audytorów i ekspertów, uwzględniając poszczególne funkcje mające istotny wpływ na procesy akredytacji. Dodatkowo sam proces zarządzania personelem stałym, audytorami i ekspertami został uzupełniony o elementy bazujące na rozpatrywaniu ryzyka.

Polityka kadrowa w PCA w 2019 r. była związana z nowymi kierunkami rozwoju. Zaistniała potrzeba weryfikacji kompetencji pracowników i określenie realizowanych przez nich zadań, zarówno na poziomie opisów stanowisk pracy w organizacji, jak i od strony ukierunkowanego rozwoju potencjału pracowników. Proces zarządzania kapitałem ludzkim związany był z pozyskaniem personelu o określonych kompetencjach specjalistycznych.

Jednym z kluczowych aspektów działania PCA, dzięki któremu procesy akredytacji i nadzoru mogą być realizowane z zachowaniem najwyższego poziomu profesjonalizmu oraz zgodnie z zasadami polityki jakości, są kwalifikacje zawodowe specjalistów zatrudnionych w organizacji. Dlatego polityka kadrowa PCA w 2019 r. skoncentrowała się na pozyskaniu doświadczonych specjalistów w drodze rekrutacji, ale także na dokonaniu oceny kompetencji i rozwijaniu potencjału pracowników wewnątrz organizacji.

W związku z nowymi zadaniami PCA plan zatrudnienia na 2019 r. zakładał zwiększenie liczby etatów i potrzebę obsadzenia wolnych stanowisk pracy. W wyniku procesów rekrutacyjnych przyjęto pracowników o ściśle wyselekcjonowanych kompetencjach i specjalistycznej wiedzy. W 2019 r. zatrudniono 13 nowych pracowników, w tym 5 pracowników posiadających doświadczenie na specjalistycznych stanowiskach związanych z oceną zgodności, którzy zostali przyjęci do pracy w komórkach organizacyjnych zajmujących się procesami akredytacji i nadzoru. Pozostałych 8 pracowników

przyjętych do pracy w PCA to personel doświadczony w takich obszarach, jak PR i promocja oraz zarządzanie finansami czy zarządzanie zasobami ludzkimi. Współpracę z PCA zakończyło 8 osób, w tym jedno stanowisko pracy zostało zwolnione z powodu uzyskania przez pracownika uprawnień do świadczeń emerytalnych.

Stan zatrudnienia na koniec 2019 r. to:



**pracownicy etatowi – 83**



**audytorzy i eksperci – 735**



**członkowie Komitetów Technicznych – 91**

#### Komitety Techniczne i grupy eksperckie

W PCA istotną rolę odgrywają eksperci skupieni w komitetach technicznych oraz zewnętrzni samodzielni eksperci.

Komitet Techniczny do Spraw Akredytacji został zaangażowany w 2019 r. do realizacji 56 zadań, które dotyczyły m.in.:

- akceptacji merytorycznej, weryfikacji kompletności i adekwatności informacji niezbędnych do podjęcia decyzji,
- uwag i głosowań na temat polityk oraz programów akredytacji PCA,
- opinii dotyczących procesów z rekomendacjami decyzji w sprawie akredytacji o charakterze odmownym, tj. zawieszenia akredytacji (w części lub w całości), cofnięcia akredytacji,

przerwania procesu akredytacji, odmowy uaktualnienia/rozszerzenia zakresu akredytacji,

- opinii dotyczących decyzji w sprawie udzielenia akredytacji, w sytuacji gdy ocena CAB była przeprowadzona w ramach programu akredytacji, o który PCA rozszerzyło działalność akredytacyjną w minionym okresie.

Ponadto 3 kwietnia 2019 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Technicznego do Spraw Akredytacji w siedzibie PCA, podsumowujące działalność komitetu za 2018 r. oraz określające plan współpracy z działami akredytacji PCA na 2019 r. Skład Komitetu w 2019 r. pozostał bez zmian.

W 2019 r. przy PCA działały następujące Komitety Techniczne Specjalistyczne i Grupy Eksperckie:

- Komitet Techniczny Specjalistyczny ds. Środowiska (w szczególności w zakresie opracowania sektorowych programów akredytacji w obszarze weryfikatorów – DAVE-01, DAVG-01),
- Komitet Techniczny Specjalistyczny ds. Budownictwa (w szczególności w zakresie opracowania sektorowych programów akredytacji w obszarze budownictwa – DAC-24 i DAN-01),
- Komitet Techniczny Specjalistyczny ds. Rolnictwa i Żywności,
- Grupa Ekspercka ds. Akredytacji Laboratoriów Urzędowych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Działalność PCA, w zależności od potrzeb, jest wspierana przez zewnętrznych samodzielnych ekspertów. Na koniec 2019 r. baza osób zakwalifikowanych do współpracy z PCA liczyła 29 osób. W 2019 r. eksperci zrealizowali zadania dotyczące analizy zmian wprowadzonych w nowelizacjach norm i innych dokumentach odniesienia, w oparciu o które działają akredytowane podmioty, oraz dodatkowo uczestniczyli w zadaniach realizowanych w ramach Komitetu Technicznego ds. Akredytacji. Łącznie przedstawili 31 opinii.



### Ocena działalności PCA – kontrole i audyty

W 2019 r. przeprowadzona została przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii kontrola w zakresie wybranych zadań ustawowych oraz wybranych aspektów funkcjonowania PCA w latach 2018–2019. Nie zostały sformułowane żadne nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą i nie zalecono działań pokontrolnych. Kontrola ministerstwa potwierdziła prawidłowe funkcjonowanie PCA.

PCA w myśl rezolucji EA, IAF, ILAC zostało zobligowane do wdrożenia znowelizowanych wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 w okresie do listopada 2020 r. Zgodnie z procedurą EA Multilateral Agreement Council (EA MAC) w związku z weryfikacją spełnienia przez PCA wymagań znowelizowanej normy w 2019 r. dokonano samooceny w zakresie ich wdrożenia, a raport przekazano do komitetu EA MAC. Niezależne potwierdzenie spełnienia przez PCA wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 nastąpi najpóźniej do końca okresu przejściowego.

W 2019 r. przeprowadzono w PCA pięć audytów wewnętrznych, które objęły następujące obszary: planowanie oraz monitorowanie realizacji planów, procesy akredytacji i nadzoru z uwzględnieniem potwierdzania kompetencji personelu, doskonalenie systemu zarządzania w oparciu o wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy, system zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz system zarządzania działaniami antykorupcyjnymi. Mając na uwadze ocenę wdrożenia przez PCA kluczowych zmian wymagań znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02, w 2019 r. PCA zatrudniło audytora z holenderskiej jednostki akredytującej – Raad voor Accreditatie – w celu przeprowadzenia audytu wewnętrznego. W wyniku podjętych wszystkich czynności audytowych przyjęto 33

zalecenia, z czego 5 wynikało z niezgodności, zaś 28 miało charakter działań doskonalących.

W 2019 r. rozpoczęto również prace nad przeprowadzeniem oceny zewnętrznej audytu wewnętrznego zgodnie ze standardem 1312 „Międzynarodowych standardów praktyki zawodowej audytu wewnętrznego”. Ocena ta odbędzie się na początku 2020 r.

Ponadto przeprowadzony został przez Inspektora Ochrony Danych przegląd, którego celem było dokonanie oceny zgodności procesów przetwarzania i zabezpieczania danych osobowych z przepisami rozporządzenia RODO.

### Sprzężenie zwrotne od stron zainteresowanych (skargi, FA-71, ankieta satysfakcji)

Na podstawie informacji zwrotnych od naszych klientów, ale również innych zainteresowanych stron, PCA doskonali swoje działania. Zdajemy sobie sprawę, że jesteśmy jedyną tego typu instytucją w Polsce, dlatego w naszej działalności jakość usług ma szczególne znaczenie. W PCA systematycznie zbieramy opinie klientów i reagujemy na wszelkie sygnały dotyczące jakości prowadzonych działań, stosując następujące narzędzia:

- Uwagi i zastrzeżenia do otrzymanych raportów i wyników ocen – liczba zastrzeżeń sukcesywnie spada z każdym rokiem, mimo coraz większej liczby przeprowadzanych ocen. W 2019 r. PCA otrzymało 25 zastrzeżeń (co stanowi 0,14% przekazanych raportów).
- Ankieta satysfakcji klienta – ankieta jest dobrowolnie wypełniana przez klientów i uwzględnia pytania dotyczące współpracy ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi PCA oraz personelem zewnętrznym. W ankiecie w 2019 r. udział wzięło



723 respondentów. Najwyżej ocenione obszary to: współpraca z osobami prowadzącymi procesy w PCA i ogólna jakość współpracy z PCA (98% respondentów bardzo dobrze i dobrze oceniło te obszary), współpraca w zakresie rozliczeń finansowych, w tym otwartość na zgłaszane problemy i potrzeby oraz wyjaśnianie zagadnień związanych z płatnościami (97% ocen dobrych i bardzo dobrych). 99% ankietowanych uważa, że audytorzy uczestniczący w ocenach wykazują się bardzo dobrą i dobrą znajomością zagadnień merytorycznych, działalności technicznej jednostki oraz wymagań norm. Na wysokim poziomie oceniana jest również otwartość i dobra komunikacja z jednostkami oceniającymi zgodność, jak również terminowość przekazywania raportów z ocen.

- Skargi i wnioski na działalność PCA, jak również na działalność akredytowanych podmiotów – w ciągu roku do PCA wpłynęła i została rozpatrzona 1 skarga na działalność PCA. Z kolei na działalność akredytowanych podmiotów wpłynęło 30 skarg, z czego: 28 spraw zostało rozpatrzonych (21 skarg uznano w całości lub częściowo za zasadne, 7 uznano za niezasadne), natomiast rozpatrzenie pozostałych 2 skarg kontynuowane będzie w 2020 r.

Uzyskiwane informacje zwrotne od stron zainteresowanych systemem akredytacji pozwalają skutecznie reagować na bieżące potrzeby i podejmować systemowe działania doskonalące jakość usług świadczonych przez PCA. W ramach doskonalenia komunikacji z klientem każda wątpliwość klienta (również ta przekazana poprzez ankietę satysfakcji) jest weryfikowana i precyzowana w rozmowach telefonicznych, aby zastosowane rozwiązania odpowiadały oczekiwaniom klientów. W 2019 r. uwaga PCA była również skupiona na terminowości reakcji na wszelkie uwagi klientów i stron zainteresowanych. Zależy nam, aby wszelkie problemy zgłoszone przez klientów załatwiane były bez niepotrzebnych opóźnień.

#### **Badanie porównawcze funkcjonowania jednostek akredytujących w Europie**

W 2019 r. PCA przystąpiło do projektu prowadzonego przez Bundesanstalt für Materialforschung und -prüfung (BAM), obejmującego badanie porównawcze funkcjonowania jednostek akredytujących w Europie: „Comparison of the Operation of Accreditation Bodies in Europe”. Celem było porównanie działania jednostek akredytujących w Europie poprzez zastosowanie narzędzia opartego na mierzalnych kryteriach i wskaźnikach, które można wykorzystać do analizy działalności organizacji. Wyniki analizy porównawczej zostaną wykorzystane do identyfikacji i poznania najlepszych praktyk, a w konsekwencji do poprawy wydajności i skuteczności funkcjonowania PCA.

Aby porównać działania jednostek akredytujących, pomimo że różnią się wielkością, formą organizacyjną czy prawną, opracowano specjalnie zaprojektowane do tego celu narzędzie zarządzania – The Process Maturity Benchmarking Tool (PMBT). Narzędzie PMBT umożliwia określenie mierzalnych wskaźników

na podstawie danych z jednostek akredytujących i na podstawie oszacowanej dojrzałości procesów. W 2019 r. projekt objął gromadzenie danych i przygotowanie wstępnego opracowania porównawczego, natomiast ich analiza została zaplanowana na 2020 r. podczas warsztatów, w których wezmą udział przedstawiciele wszystkich jednostek akredytujących uczestniczących w projekcie.

### **5.2. Wdrożenie znowelizowanych wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 w obszarze realizacji przez PCA procesów akredytacji i nadzoru**

W 2019 r. kontynuowaliśmy rozpoczęte rok wcześniej działania dostosowujące system zarządzania do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02. Najistotniejsze zmiany w funkcjonowaniu PCA w 2019 r. dotyczyły wdrożenia nowej filozofii w podejściu do działalności akredytacyjnej i oparciu jej funkcjonowania na rozpatrywaniu ryzyk. Wdrożone zostały zasady przeprowadzania ocen w oparciu o rozpatrywanie i ocenę ryzyk, jakie działalność danej jednostki oceniającej zgodność niesie dla jej interesariuszy. Ma to istotne znaczenie w szczególności w odniesieniu do programów nadzoru, które powinny zapewniać, aby wymagania akredytacyjne oraz zakres akredytacji były poddawane ocenie, przy zachowaniu warunku, że w trakcie cyklu akredytacji ocenie poddane zostaną działania jednostki, w obszarze oceny zgodności, reprezentatywne dla zakresu akredytacji, prowadzone w odpowiednich lokalizacjach. Wszystkie programy i procedury akredytacji PCA zostały dostosowane do tej koncepcji oraz rozpoczęto szeroko zakrojone szkolenia personelu stałego i zewnętrznego. Kolejnym głównym obszarem implementacji wymagań były te dotyczące zarządzania całym personelem PCA, w tym: zarządzającym, przeprowadzającym oceny oraz realizującym inne zadania operacyjne związane z procesem akredytacji. Zrewidowano i doprecyzowano wymagania w zakresie wiedzy i umiejętności, jakie powinien posiadać personel realizujący poszczególne zadania w każdym z programów akredytacji.

### **5.3. Projekt e-Akredytacja – realizacja projektu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – Działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych**

7 października 2016 r. PCA podpisało umowę o dofinansowanie projektu pt. „e-Akredytacja – platforma obsługi i zarządzania e-usługami w ramach procesów akredytacji i nadzoru w obszarze systemu oceny zgodności” w Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa 2014–2020, e-administracja i otwarty rząd – II oś priorytetowa POPC, działanie 2.1. „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”. Wartość dofinansowania wynosi 2.134.164,00 zł.

Celem projektu jest działanie na rzecz rozwoju gospodarczego kraju poprzez zmniejszenie administracyjnych obciążeń,

z którymi spotykają się jednostki oceniające zgodność podczas ubiegania się o akredytację oraz jej późniejszego nadzoru. Wdrożone w ramach projektu e-usługi pozwolą na zwiększenie zakresu obsługi klientów przez PCA z zastosowaniem alternatywnych sposobów załatwiania spraw związanych z udzieleniem i utrzymaniem akredytacji. Dotychczas większość formalnych działań, np. przekazywanie dokumentacji związanej z procesem akredytacji, odbywała się z wykorzystaniem formy „papierowej”. Dzięki przygotowywanym e-usługom klienci PCA będą mogli przejść przez cały proces akredytacji i nadzoru bez odchodzenia od komputera. Weryfikacja podmiotów posiadających akredytację będzie uproszczona, a zdobywanie przez jednostki oceniające zgodność potrzebnej wiedzy z zakresu akredytacji stanie się prostsze dzięki nowym usługom szkoleniowym. Dodatkowymi korzyściami z wdrożenia systemu jest zaoszczędzony czas (klienci nie będą musieli tak często jak dotychczas przyjeżdżać do PCA) i redukcja kosztów związana z możliwością wysyłania dokumentów elektronicznie przy pomocy specjalnie przygotowanych formularzy.

W 2019 r. prowadzone były intensywne prace zmierzające do zakończenia realizacji wszystkich działań związanych z przygotowaniem systemu do wdrożenia. We wrześniu 2019 r. odbyły się testy akceptacyjne oraz odbiory końcowe systemu e-Akredytacja. W efekcie PCA dołączyło do grona instytucji administracji państwowej, które wdrożyły nowe e-usługi, umożliwiające załatwienie spraw związanych z akredytacją z dowolnego miejsca i w dowolnym czasie, bez konieczności wychodzenia z domu.

Klienci PCA, jak też inni zainteresowani mogą już korzystać z platformy zarządzania e-usługami w ramach procesów akredytacji i nadzoru w obszarze systemu oceny zgodności.

Nowe e-usługi udostępnione w ramach projektu:

- akredytacja w obszarach regulowanych przepisami prawa, w tym dla celów notyfikacji,
- przedłużenie akredytacji w obszarach regulowanych przepisami prawa, w tym dla celów notyfikacji,
- akredytacja w obszarach dobrowolnych,
- przedłużenie akredytacji w obszarach dobrowolnych,
- nadzór nad akredytowanymi podmiotami w obszarach regulowanych przepisami prawa, w tym dla celów notyfikacji,
- nadzór nad akredytowanymi podmiotami w obszarach dobrowolnych,
- zapytania o status akredytacji i zawartość zakresów akredytacji,
- zarządzanie i monitoring szkoleń.

Funkcjonalności nowego systemu e-Akredytacja z punktu widzenia jednostek oceniających zgodność to przede wszystkim:

- wykonanie wszystkich działań związanych ze złożeniem wniosku bez potrzeby przesyłania wersji papierowych, w tym podpisanie wniosku elektronicznie i dokonanie opłat online,
- natychmiastowy dostęp do informacji o statusie proceduralnych wniosków,
- podniesienie bezpieczeństwa udostępnianych informacji poprzez zapewnienie pełnej komunikacji w systemie,
- możliwość subskrypcji i otrzymywanie informacji o zmianach w zakresach akredytacji dostawców usług zewnętrznych.

Korzyści z wdrożenia e-usług:

- zmniejszenie obciążeń jednostek oceniających zgodność,
- zwiększenie dostępności informacji o akredytowanych jednostkach oceniających zgodność,
- redukcja obciążeń związanych z przyznawaniem i utrzymywaniem akredytacji oraz nadzorem nad podmiotami akredytowanymi zarówno po stronie podmiotów posiadających lub ubiegających się o akredytację, jak i po stronie PCA.

Korzystanie z systemu e-Akredytacja jest dobrowolne, niemniej jednak oczekiwane korzyści zostaną osiągnięte tylko w przypadku powszechnego jego stosowania przez jednostki oceniające zgodność. Dlatego też PCA zachęca wszystkich klientów do korzystania z nowych e-usług.

#### **5.4. Zapewnienie przychodów w wysokości umożliwiającej ciągłość działania PCA oraz zachowanie zasady non profit**

Polskie Centrum Akredytacji, zgodnie z art. 51 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku, prowadzi samodzielną gospodarkę finansową nienastawioną na zysk. W związku z tym osiągane przychody muszą pokryć koszty działalności PCA łącznie z wynagrodzeniami pracowników. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 listopada 2016 r.<sup>4</sup> PCA corocznie dokonuje przeglądu cennika, aby ustalić stawki opłat, które zapewnią pokrycie kosztów funkcjonowania PCA przy jednoczesnej realizacji działalności nienastawionej na zysk. W 2019 r. po dokonaniu przeglądu uznano, że nie zachodzi potrzeba zmiany „Cennika opłat za czynności związane z akredytacją” (dokument DA-04). Od 2018 r. do monitorowania przychodów, szczególnie w obszarze dodatkowych i rozszerzonych ocen, wykorzystujemy narzędzie analityczne. Umożliwia ono pozyskanie danych potrzebnych do szczegółowej analizy finansowej, na podstawie której podejmowane są decyzje o konieczności zmian cennika. Należy podkreślić, że dzięki wdrożonemu narzędziu udało się zaplanować, a następnie zrealizować budżet na ustalonym poziomie przy jednoczesnym zachowaniu zasady non profit.

## 6. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA

PCA jako państwowa osoba prawna prowadzi samodzielną gospodarkę finansową<sup>4</sup>. Nie posiada oddziałów, w trakcie roku obrotowego nie miało miejsca nabycie udziałów.

### Aktywa

Wartość aktywów PCA wyniosła<sup>5</sup> 25 535 tys. zł, w tym aktywa trwałe 9178 tys. zł.

### Zobowiązania

PCA nie posiada zobowiązań długoterminowych. Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wyniosły 324 tys. zł i są regulowane w całości w należnych terminach. PCA nie korzysta z kredytów i nie występują zabezpieczenia na majątku Centrum.

### Wynik finansowy w roku 2019

Działalność PCA w 2019 r. zamknęła się zyskiem brutto w wysokości 306 tys. zł. Na zysk brutto składają się osiągnięte przychody w wysokości 24 486 tys. zł oraz koszty ogółem w wysokości 24 180 tys. zł. Głównymi przychodami PCA są przychody z tytułu ocen akredytacyjnych i ocen w nadzorze, opłat za uczestnictwo w krajowym systemie akredytacji oraz przychody z tytułu szkoleń. W 2019 r. przychody ze sprzedaży zostały zrealizowane na poziomie planowanej wartości dzięki wdrożonemu narzędziu, które umożliwiło zaplanowanie i późniejsze monitorowanie sprzedaży, szczególnie w obszarze dodatkowych ocen i ocen o poszerzonym zakresie. PCA działa na wniosek akredytowanych podmiotów, których aktywność na przestrzeni ostatnich lat rośnie. Ma to związek pośrednio ze wzrostem innowacyjności gospodarki krajowej i rynku usług, a także ze wzrostem znaczenia akredytacji w prawodawstwie krajowym oraz międzynarodowym, co powoduje, że PCA jest w ciągłym procesie rozszerzania działalności akredytacyjnej, wdrażając nowe i dostosowując funkcjonujące programy akredytacji do zmieniających się potrzeb klientów.

Koszty działalności PCA, w tym wynagrodzenia pracowników, są pokrywane przychodami uzyskiwanymi z prowadzonej działalności.

Podstawą gospodarki finansowej PCA w 2019 r. był zatwierdzony przez Dyrektora plan finansowy, przekazany jako projekt do Ministra właściwego do spraw gospodarki. Przedmiotowy plan stanowi załącznik do uchwalonej przez Sejm RP i podpisanej przez Prezydenta RP Ustawy budżetowej



na 2019 r. Celem kierowania i zarządzania procesem finansów jest zapewnienie przychodów na poziomie umożliwiającym samofinansowanie się przy jednoczesnym zachowaniu zasady non profit, co w 2019 r. zostało zrealizowane.

Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. oraz sprawozdaniu z badania biegłego rewidenta aktualna, a także przewidywana sytuacja finansowa jednostki w ocenie kierownictwa jest stabilna, a jej wyniki satysfakcjonujące. Zgodnie z art. 54 ust. 2 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku zysk netto jednostka zamierza przeznaczyć na fundusz podstawowy.

<sup>4</sup> Zgodnie z art. 54 ust 1 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku z dnia 13 kwietnia 2016 r.

<sup>5</sup> Stan na 31.12.2019 r.

**Potwierdzamy kompetencje**  
**w celu dostarczania rzetelnych wyników oceny zgodności**

**Wydawca:**

Polskie Centrum Akredytacji

**Adres:**

01-382 Warszawa

ul. Szczotkarska 42

tel.: +48 22 355 70 00

fax: +48 22 355 70 18

e-mail: sekretariat@pca.gov.pl

[www.pca.gov.pl](http://www.pca.gov.pl)

